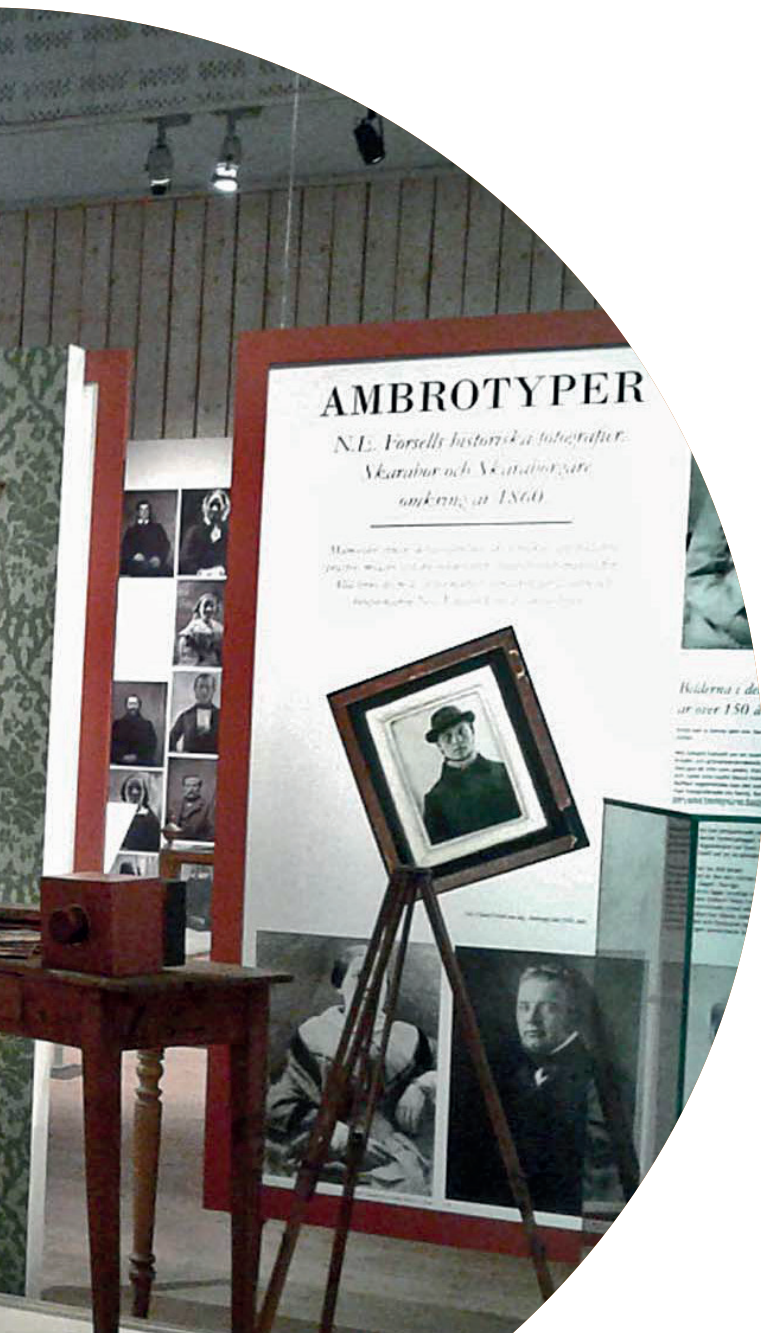

Västergötlands
museum

Verksamhetsberättelse 2017

DET HÄR HÄNDE UNDER 2017!

Museet hade sammanlagt 176 716 besök.

Museet besöktes av cirka 30 000 barn och ungdomar i åldern 0-26 år.

Kulturmiljöenheten genomförde 104 utredningar, utgrävningar, förundersökningar, besiktningar, ärenden och andra uppdrag.

I museets huvudbyggnad visades 7 nya utställningar.

Det arrangerades 23 kvällsöppna onsdagsprogram.

Sammanlagt arrangerades 74 evenemang under året.

En fastighetsansvarig/vaktmästare och en museichef nyanställdes under året.

2773 objekt registrerades i museets databas.

INNEHÅLL

Museichefens förord	3
Styrelse och organisation	4
Publika enheten	5
Kulturmiljöenheten	13
Föremålsenheten	15
Arkivenheten	19
Enheten Besöksmål & parker	21
Administration	24
Serviceenheten	25
Statistik	26
Externa bidrag	27
Personal	28
Bilagor	
Program	
Föredrag	
Publicerat	
Kulturmiljö uppdrag	
Styrelse	
Redovisning av uppdrag	
Årsredovisning för räkenskapsåret 2017-01-01--12-31	

FÖRORD

År 2017 var ett förändringens år för Västergötlands museum. Museet utvecklas och förändras ständigt, men under året hände mer än vanligt, och den allra största utvecklingen skedde i Varnhem.

Under våren stod överbyggnaden över den tidigkristna kyrkogrunden klar och när Kata Gård invigdes i maj besöktes platsen av drygt 1400 personer. Sedan följde en sommar och en höst som slog alla våra förväntningar och när vi stängde Kata Gård för vintern hade den nya byggnaden haft 70 000 besök!

Naturligtvis hände mycket annat under året. I Fornbyn fick Karlebyladugården och lanthandeln, efter många års väntan, nylagda tak. Fornbyns gångvägar drogs om, häckar, humle, blomster och tobaksplantor planterades och till och med en damm grävdes fram. Allt för att ge nytt liv till byn.

Inne på museet växlade utställningarna och programmen. Den Internationella Kvinnodagen uppmärksammades med ett stort utbud och 675 personer, många av dem nyanlända, besökte museet under denna dag. I utställningen STEN närmade vi oss ett material som präglar hela vår region med stenindustri och stenkyrkor. Utställningen HÅR belyste ett tema som berör oss alla, och under hösten lyfte utställningen AMBROTYPEN fram några av de fantastiska fotografier från 1800-talets mitt som finns i museets samling. I samverkan med Skaras Släktforskarförening återfick de namngivna porträttbilderna sina berättelser och livsöden.

Bakom kulisserna jobbade vi aktivt med samlingarna. Museets stora kulturhistoriska och arkeologiska samlingar har löpande digitaliserats för att bli tillgängliga för alla på nätet. Vi bytte till en ny databas och blev samtidigt en del av DigitaltMuseum, där de flesta större museers samlingar finns sökbara. Vi presenterade månadens föremål på museet och på vår hemsida, och några av våra föremål, bland annat en brudbänk från 1700-talet och en vas av Agnes de Frumerie, lånades ut till de stora museerna i Berlin och Paris för att visas på internationella utställningar.

Kan vi då vara nöjda? Vi har verkligen nått ut till många människor under 2017. Museets besöksantal hamnade på totalt 176 716 besök. Nästa år ska vi bli ännu bättre! Vi vill beröra fler, nå ut mer i regionen och tillsammans skapa en omfattande verksamhet med hög grad av angelägenhet.

STYRELSE OCH ORGANISATION

Verksamheter och ansvarsområden

Styrelsen

Stiftelsen Västergötlands museums styrelse består av representanter från de tre stiftarna: Västra Götalandsregionen, Skara kommun och Västergötlands Fornminnesförening. Styrelsen sammanträder 4-6 gånger årligen, liksom styrelsens arbetsutskott som består av styrelsens ordförande, vice ordförande och en ledamot.

Enheterna

Enheten för **Administration** arbetar med ekonomi-, personal- och styrelseadministration, inköp, diarium, information och marknadsföring, hemsidan och de sociala medierna.

Serviceenheten ansvarar för museets vaktmästeri, säkerhet, snickeri, fastighetsunderhåll, fordon och parkvård.

Arkivenheten ansvarar för museets arkivförvaltning och omfattar enskilda arkiv, ämbetsarkiv och bildarkiv.

Enheten **Besöksmål & parker** omfattar de yttre publika besöksmålen som Fornbyn, Heljesgården, Ölanda kapell och andra monument. Enheten ansvarar för drift och tillsyn av kulturhistoriska byggnader och parker.

Butiksenheten ansvarar för reception med butik och kafé.

Föremålsevenheten ansvarar för museets etnologiska och arkeologiska föremålssamling, för registrering i databas, ut- och inlån och konservering.

Kulturmiljöenheten ansvarar för arkeologisk och byggnadsantikvarisk uppdragsverksamhet, forskning och kunskapsuppbyggnad.

Den **Publika enheten** ansvarar för program, utställningsproduktion och pedagogik.

PUBLIKA ENHETEN

Sammanfattning

När nu året summerats och besökarna på det nya besöksmålet KATA GÅRD räknats in så kan vi konstatera att alla tidigare rekord för antalet besökare till Västergötlands museum är slagna, 176 716 personer. Vi är självklart både stolta och nöjda med verksamhetsåret 2017.

Året på publikavdelningen har präglats av mycket arbete och högt tempo. Vi har producerat två basutställningar, KATA GÅRD i Varnhem samt den permanenta utställningen KATA OCH KÄTTIL på museet, men även sex tillfälliga utställningar. Alla lockade både många besökare och nya målgrupper. De tre största egna utställningarna STEN, HÅR och AMBROTYPEN har alla lovordats. Alla tre producerade i nära samarbete med flera av länets ideella föreningar och organisationer.

Programverksamheten har varit både bred och djup. Västergötlands museums karaktär av ett kulturhus för alla åldrar och befolkningskategorier har förstärkts.

Under året genomfördes ett sjuttioal program, evenemang, workshops, seminarier och konserter. De kvällsöppna onsdagarna fylldes med program nästan varje vecka – de flesta med föredrag och visningar. Barnen och de ungas perspektiv togs tillvara framför allt i vår programverksamhet under loven men både utställningen PIXLAR och sommarutställningen HÅR, producerades delvis för en ung publik. Under 2017 märktes en ökning av antalet deltagare på onsdagkvällarna, vilket kan indikera att det nu, efter två år, är väl inarbetat som en programkväll i Skara.

Permanent utställningar

De permanenta utställningarna under året har varit SKARA I MEDELTID, AGNES DE FRUMERIE – konstnär och glaspionjär, MELLAN IS OCH ELD – tolkningar av Västergötlands forntid samt utställningen om BRONSSKÖLDARNA FRÅN FRÖSLUNDA.

Under året har producerats inredning, katalog och basutställningar på KATA GÅRD samt utställningen KATA OCH KÄTTIL på museet.

KATA GÅRD i Varnhem

I december 2016 blev avtalet som reglerade ansvaret för innehåll, form och verksamhet på Kata Gård i Varnhem färdigt. Planerna på inredning och utställningsproduktion, utarbetades dock under hösten 2016. I januari 2017 kunde arbetet på plats starta. Den nya anläggningen invigdes den 7 maj.

Redan i förarbetet stod det klart att endast ett fåtal av de arkeologiska fynden skulle ställas ut, malstenen, altarskivan, dopfuntsfragmentet och Katas gravsten och grav, övriga originalföremålen skulle visas på Västergötlands museum och bli till utställningen KATA OCH KÄTTIL. En extremt kort produktionstid, höga kvalitetskrav och en liten produktionsenhet gjorde att vårens arbetsschema pressades hårt. Ett tiotal externa konsulter, specialister på flera områden, modellbygge, ljusdesign, grafisk form, ljuddesign, bygg och teknik, kompletterade museets personal och garanterade kvalitet i produktionen.

Utställningen under taket på Kata Gård fokuserade naturligt på kyrkoruinen och dess historia. Den pedagogiska ambitionen blev sedan att utveckla berättelsen om utgrävningarna, historien och fynden på ett så enkelt och initierat sätt som möjligt. Underlag till två stora kyrkomodeller togs fram av museets personal. Modellerna byggdes sedan i specialmaterial för att klara sig i den ouppvärmda lokalen. Träkyrkan från slutet på 900-talet och stenkyrkan från början av 1000-talet blev också två smycken i utställningsrummet. Printade textilier, glasgolv på utvalda partier, en ljudkuliss delvis med inspelat material från Varnhem och en genomarbetad ljusdesign kompletterade den scenografiska bilden. Texter, bilder och illustrationer tog plats i sammanlagt 33 ljuslådor i olika format, placerade mellan takstolarnas balkar och på träräcket runt kyrkoruinen. Utställningen kompletterades med en pedagogisk folder som delades ut gratis vid entrén.

KATA OCH KÄTTIL på Västergötlands museum

En ny basutställning byggdes för att kunna exponera de arkeologiska fynden från utgrävningarna i Varnhem. Tidigt i processen diskuterades möjligheten av att, utifrån analyser av kvarlevorna efter Kata, kvinnan i den mest betydelsefulla graven, göra en rekonstruktion, en vaxdocka i tidsriktig dräkt. Arbetet avtalades redan under hösten 2016. Nya montrar ritades och konstruerades, en scenografisk miljö där dockan placerades vid ingången till ett tänkbart stormanshus byggdes. Texter, fotografier och illustrationer kompletterade. En trailer till dokumentärfilmen om utgrävningarna i Varnhem fick också plats i utställningsrummet. I ett nära samarbete med högskola i Skövde arbetade en av eleverna på programmet för dataspel och kommunikation fram en 3D-modell av de båda kyrkorna. Utställningen byggdes på 78 m² i gången som förbinder den nya med den gamla huvudbyggnaden och stod färdig för invigning samtidigt som Kata Gård öppnade den 7 maj.

Tillfälliga utställningar

PIXLAR – mellan Pong och Playstation

Utställningen producerades under hösten 2016 men visades även första halvan av 2017. En uppskattad och samtidsdokumentär teknikhistorisk utställning i samarbete med samlaren Mats Bohman från Skara. Med PIXLAR intresserade vi oss för 1900-talets ungdomskultur. Det blev en glittrande, blinkande och ljudande utställning med fyra rumsmiljöer från fyra årtionden. Här gavs besökaren också tillfälle att interagera, att sitta ner och prova de historiska TV-spelen.

MATCHMAKING

Visades under februari och mars. Utställningen byggde även här på en enskild samlares mödor, prylar, tavlor och brickor. Under 1940-talet och en bit in på 50-talet skapades det tändstickstaylor runt om i landet. Företrädesvis var det unga mäns hobby. Man köpte förlagor på postorder, grillade stickorna i ugnen och satt framför sin masonitskiva och limmade.

STEN – från megalit till cement

Utställningen fokuserade på människans relation till materialet sten och människorna i dess närhet. Den 1 april invigdes den och visades fram till 1 oktober. Hur har stenen påverkat oss och hur har vi använt materialet genom århundradena var viktiga frågeställningar. Med breda penseldrag tecknades sedan en historia som spände från stenålderns megaliter till 1900-talets cementindustri. Västgötasten har använts till mycket, allt från medeltida dopfuntar till brännolja. Besökaren fick bekanta sig med stenhuggare, byggmästare och "kalkisar" från olika tider. En mängd föremål från alla tider, många som sällan tidigare visats, exponerades, inte bara i utställningsrummet, utan även på torget vid museets entré. Här kunde man bland annat hitta portalen till Skaraborgs slott, medeltida kapital och vackra skulpturfragment. Som en del av utställningsprojektet trycktes även en katalog och en guidebok för resor i platåbergens landskap. Trycksakerna finansierades med stöd av Länsstyrelsen, Sparbanksstiftelsen Skaraborg och Skara kommun.

HÅR – vem bryr sig?

Blev en mycket uppskattad, bred kulturhistorisk exposé där håret skärskådades ur alla tänkbara perspektiv. Utställningen visades under hela sommaren och året ut. Spännande program med perukmakare från Göteborg och skägghistoriker från Stockholm fördjupade bilden. Tankeväckande texter samsades med konstnärers verk. Skaras frisörer bidrog med hår som blev till flåtor i utställningen. Här fanns möjlighet att prova både peruk och mustasch. I museets montrar visades även ett urval av föremål ur museets samlingar.

FAS TRÄ – åtta slöjdare

En liten inlånad utställning från LänsHemslöjden tog plats i museets publika verkstad under några veckor på hösten. Trä och teknik som problemlösare och uttryckssätt. En utställning i skärningspunkten mellan kuriosakabinett och samtidsreportage

AMBROTYPEN – Skarabor och Skaraborgare omkring år 1860

Den 14 oktober invigdes utställningen med veterinärföreståndaren, fotopionjären och professorn Nils Edvard Forssells fotografier. Innan utställningen invigdes hade ett omfattande arkiv och utställningsarbete pågått under mer än ett år. Allt började med en fotokonserveringskurs som museet anordnade tillsammans med flera av de lokala museerna. Forssells mer än 300 ambrotyper uppmärksammades särskilt. I samarbete med Skaras Släktforskarförening arbetades sedan ett utställningskoncept fram. Ambitionen var att lyfta fram både personen Forssell, de unika fotografierna men också berättelserna om människor och samhället vid mitten av 1800-talet. Fotosamlingen efter Forssell är unik i landet. Inte bara dess ålder utan även bildernas kvalitet och motivval gör att den sticker ut bland liknande samlingar. Hela det omfattande släktforskar-materialet, över 300 personers historia, redigerades och gjordes tillgängligt i utställningen och på nätet.

Program

Årets programutbud hade en stor bredd, riktades mot olika målgrupper och följde till viss del de aktuella utställningarna och projekt som pågick under året. Här följer en presentation av de programpunkter som stack ut under 2017. En fullständig förteckning över samtliga program återfinns bland bilagorna.

JULGRANSPLUNDRING

Julen dansades ut traditionsenligt under ledning av Axevalla Folkdansgille och spelmän från folkmusikgruppen Vallefölk. Under några intensiva eftermiddagstimmar trängdes glada barn och vuxna runt granen i dansens virvlar för att sedan fylla på energi i form av korb och bröd som Skara Gille bjöd på. Innan det var dags att gå hem fick alla barn en julgranskaramell. Till årets julgransplundring kom cirka 300 personer.

INTE BARA PIXLAR

Den välbesökta och populära utställningen PIXLAR stod kvar från 2016 och under en onsdagskväll berättade storsamlaren Mats Bohman om TV-spelens tekniska utveckling.

SPORTLOV PÅ MUSEET

Årets sportlov blev mycket välbesökt av barn och ungdomar. Tack vare utställningen PIXLAR fick hela lovet ett uppskattat speltema. I Fornbyn kunde lovlediga barn leta efter museets egen variant av Pokémons och i verkstaden skapades pärlplattor i en "Pixelverkstad" där motiven bland annat var kända spelfigurer.

INTERNATIONELLA KVINNODAGEN

Den internationella Kvinnodagen uppmärksammades stort i ett samarbete med studieförbunden ABF, Bilda, Sensus, Studieförbundet Vuxenskolan och NBV. Ett flertal föredrag hölls om kvinnors situation, bland andra besöktes dagen av Kvinnojouren, riksdagspolitikern Amineh Kakabaveh, UN Woman, genushistoriker Tova Rud, polisen, projektet språkvän med flera och bandet Browsing Collection uppträdde. Under dagen kördes bussturer till och från flyktingboendet Stora Ekeberg för att de nyanlända kvinnorna skulle ha möjlighet att delta. Programmet besöktes av 675 personer.

STEN

Med anledning av utställningen om den lokala stenindustrin uppmärksammades utvinnandet av olja ur Kinnekulleberget under andra världskriget. Föredraget som hölls av Eric Julihn blev mycket välbesökt.

VARNHEM, KATA OCH VIKINGARNA

Vårens stora händelse var öppnandet av det nya besöksmålet Kata Gård i Varnhem och de två basutställningar som berättade historien om Varnhems kristna vikingar. Inför invigningen hölls en Öppet hus-dag med miniseminarier och förhandstitt bakom kulisserna.

Museet bjöd också in till en onsdagskväll om vikingatida mat med mathistorikern Daniel Serra.

Den 7 maj invigdes Kata Gård och utställningen inne i museet med tal av landshövdingen, arkitekten, projektledare med flera och förfriskningar serverades av Rosers.

SOMMARGRÄS OCH FJÄRILSSÅNG

En glad och somrig familjeföreställning för barn i förskoleåldern 1-5 år inledde sommarlovet i Fornbyn. Sång, musik och en smula teater framförd av musikpedagogerna Sofie Eriksson och Magdalena Pettersson fick publiken att både skratta och dansa. Ett lyckat sommararrangemang för de minsta.

VIKINGALIV PÅ KATA GÅRD

I samarrangemang med Ekehagens Forntidsby, Åsarp och nära samarbete med ideella vikingaföreningar, såväl lokala som regionala, kunde vi fylla Kata Gård med liv under en söndag i juli. Dagen bjöd på vikingatida hantverk som tillverkning av glaspärlor, växtfärgning, klädsömnad med mera. Över nejden spred sig doften av mat och nygräddat bröd då föreningen Järnstollarna lagade mat på vikingavis. För både stora och små fanns möjligheten att prova på att skjuta med pil och båge och ta del av Västgöta Hirds uppvisning av stridskonster. Maria Vretemark berättade om årets utgrävning och visade utställningen. En strid ström av människor från när och fjärran kom till Kata Gård under hela dagen, uppskattningsvis besökte cirka 2000 personer arrangemanget. Vikingaliv, som avslutade årets arkeologiska utgrävningar, kan sammanfattas med ett ord – succé.

HISTORISK MASKERADBAL

I samarbete med Göteborg Baroque och Skara kommun arrangerade museet en historisk maskeradbal på Kråks herrgård. Temat var 1700-tal och veckan som ledde fram till fredagskvällens bal fylldes av programpunkter om 1700-talet, till exempel föredrag om 1700-talets kärleksbrev, om dräktmode och skönhetsideal på 1700-talet, samt med en stadsvandring i 1700-talets Skara. Till balen kom 100 gäster och i Kråks källarvalv dukades det upp till en buffé i historisk anda. Restaurang Enjoy stod för maten och Göteborg Baroque stod för musikunderhållningen i form av Martin Bagge som Bellman och en liten barockensemble som spelade till kvällens dans i herrgårdssalen. Dansen leddes av danspedagog Karin Modigh. Kvällen avslutades med ett litet fyrverkeri på gårdsplanen och en konsert med 1600-talsmusik i Skara domkyrka.

NOSTALGIKVÄLL

I slutet av augusti arrangerades en nostalgikväll med dans i Fornbyn. Arrangemanget blev även i år en succé med fler betalande besökare än 2016. Drygt 800 personer kom till Fornbyn denna ljumma sensommarkväll för att dansa till den kända Skaraorkestern Five Teddys, spela på chokladhjul, kasta pil, äta korb med bröd, dricka kaffe med dopp och sist men inte minst uppleva känslan av den gamla folkparken, liksom minnen från 1950-60-talet. Under en stor del av kvällen direktsände Radio Treby från Fornbyn.

FILMPREMIÄR

I september hade filmen om utgrävningarna i Varnhem premiär på biograf Grand i Skara. Filmen som är skapad av My Lindberg visades också på SVT:s Vetenskapens värld den 11 september.

TRÄDGÅRDSSUCCÉ

Efter sommaren återkom de programfyllda onsdagskvällarna. Sara Bäckmos föredrag om de egna odlingarna och med tips på hur man kan äta egenodlat året om blev så populärt att det fick dubbleras.

KULTURNATT

Under årets kulturnatt invigdes utställningen AMBROTYPEN och ett flertal föredrag kopplades till utställningen under kvällen. På Kråks herrgård arrangerades ett 70-talsdisko, med konsert, bar och matservice, men detta år hade en utomstående aktör ansvar för festen och museet stod endast som hyresvärd.

SPÖKERIER

Under hösten genomfördes den återkommande och populära spökvandringen i Katedralsskolans regi. Mer än 3000 besökte Fornbyn under två sena kvällar i oktober. På Kråks herrgård gjorde museet en egen spökvandring där sägner och belagda berättelser från herrgårdens egen historia varvades till en småryslig upplevelse.

LUTHER FÖR ALLA UNGAR

Lördagen den 28 oktober arrangerades en dag för barn för att uppmärksamma det internationella Lutherfirandet i samverkan med Skara stift. Museet bjöd på ett litet gästbud i Kråks källarvalv och en stiftet en häftig och uppskattad cirkusföreställning med Cirkus Nikolajeff i Fornbyn.

HÖSTLOV

Under höstlovet återkom den populära bildjakten där barn och unga letar efter föremål och miljöer i Fornbyn. Fler än 200 barn deltog och lämnade in ifyllda blanketter. I verkstaden kunde barn från 9 år och uppåt tälja fantasifulla fåglar av rått material under ledning av slöjdaren Martin Eriksson. I pumpverkstaden tovas fantasifulla pumpor av ull tillsammans med museets pedagog.

LOKALHISTORISKT SEMINARIUM

Med stöd av Västergötlands Fornminnesförening arrangerades ett lokalthistoriskt seminarium på museet. Seminariets tema var vikingatidens kvinnor med utgångspunkt i fynden i Varnhem och Kata. Föreläsare var Maja Hagerman, Elisabeth Löfstrand och Maria Vretemark.

JULKALENDER

Årets julkalender fick mycket positiv respons – temat var historiska recept från Västra Götaland och många av recepten hämtades från museets arkiv.

Reception, butik och kafé

I samband med att Kata Gård öppnades utvecklade museet nya produkter tillsammans med bra och lokala leverantörer för försäljning i museibutiken och i klosterkyrkan i Varnhem. Till butiken togs kökshanddukar, pastiller, ljusstakar, te, vykort och smycken fram. Den stora tillströmningen av besökare och grupper som önskade visningar av Kata Gård påverkade receptionstjänsterna, som fick ett utökat ansvar för bokningar och samordning av visningar för bussresenärer och andra grupper som önskade besöka Varnhem.

Museibutikens omsättning var under året mycket god. De nya produkterna sålde bra och då även museets kafé utvecklades med ett mer hembakt sortiment, och fler lokala och ekologiska varor, kunde omsättningen öka ytterligare.

Under juli månad 2017 var museets huvudbyggnad öppen samtliga dagar för att möta den ökade turismen. Detta var en försöksmånad, initierad av stiftelsens styrelse, och resultatet blev gott. I juli månad hade museibyggnaden det högsta besöksantalet med 6466 besök. I jämförelse hade museet i juni månad 3743 besök och i augusti 4350 besök.

Under året anställdes en tredje receptionist som också tjänstgjorde som assistent i samlingarna. Detta var en nödvändig lösning för att utöka föremålsenheten. Under hösten anställdes tre nya timanställda.

Pedagogisk verksamhet

Den pedagogiska verksamheten har varit rik och diversifierad under 2017 och omfattat lovprogram, visningar av utställningar, skaparverkstäder och aktiviteter i Fornbyn och på Kråks. Deltagarna har kommit vitt skilda utbildningar såsom folkhögskolor, gymnasier, hantverksskolor, SFI (Svenska för invandrare) och pensionärsföreningar men framför allt från grundskolans förskoleklasser till årskurs 9.

Under 2017 var en av pedagogtjänsterna vakant. Trots detta genomfördes fler visningar under 2017 än 2016 vilket möjliggjordes då även andra i personalgruppen gjorde visningar i både museets utställningar och på Kata Gård. En effekt av vakansen är dock att särskilda pedagogiska projekt och aktiv utåtriktad pedagogisk verksamhet har fått skjutas upp.

Lovprogram

Under sport- och höstlov deltog barn och unga från 8 år och uppåt i olika aktiviteter i museets verkstad och i utställningar. Under sportlovet, som sammankopplades med speltemat i utställningen PIXLAR, skapades pärlplattor med figurer från spelvärlden och en bildjakt i Fornbyn lockade mer än 200 barn att leta runt bland hus och buskar.

I början av juli arrangerades arkeologiskola för barn mellan 9-12 år på Kata Gård i Varnhem. Under en intensiv, lärorik och spännande för- eller eftermiddag kunde barnen tillsammans med arkeologer och pedagog delta i en arkeologisk utgrävning på riktigt. Intresset för denna aktivitet var stort.

Lin och smide

Under en vecka i slutet av maj bjuds elever i årskurs 8 in till en dag med lin och smide i Fornbyn. Eleverna får prova på att bereda lin och se exempel på linne från förr och nu tillsammans med museets pedagog. Av den färdiga lintågan slår eleverna sedan ett rep eller spinner en tråd på spinnrock. Vid smedjan möts eleverna av en yrkesverksam smed som instruerar eleverna i konsten att smida på ett hantverksmässigt sätt. Eleverna provar på att bearbeta järn, det smids och formas till en krok som var och en får ta med hem. År 2017 deltog cirka 180 elever i denna verksamhet. Förutom högstadiееlever från Skara deltog också elever från två mellanstadieskolor i Vänersborg.

Under höstlovet var temat bland annat pumpor och Halloween och i verkstaden kunde barnen skapa egna pumpor genom att tova ull och också tälja fåglar tillsammans med slöjdekonsulent Martin Eriksson. På Kråks herrgård lockade en spökvandring cirka 40 deltagare i olika åldrar.

Visningar och skolbesök

Under året har museets pedagog med stöd av annan personal genomfört 65 visningar för barn och unga och 51 visningar för vuxengrupper. Totalt genomfördes 116 visningar. Den påtagliga ökningen från förra årets antal visningar som var 83 förklaras av det stora intresset för Kata Gård.

Därtill tillkommer ett stort antal grupper som valde att gå själva utan guidning i museets utställningar.

Tidsresan

Den sedan drygt 30 år tillbaka årligen återkommande Tidsresan genomfördes även 2017. Verksamheten genomförs tillsammans med skolan i Skara kommun. Museets pedagog och ett antal vaktmästare medverkar liksom pedagoger och annan personal från skolor i Skara. Tidsresan startade den 25 augusti och pågick fram till och med 7 oktober, 216 barn deltog i verksamheten. Varje grupp som deltar i Tidsresan är i Fornbyn under en för- eller eftermiddag.

Genom Tidsresan ges alla barn i årskurs 1 i Skara kommun en möjlighet att med alla sinnen uppleva hur det kunde vara att vara barn i en torparfamilj i slutet av 1800-talet. Kretslopp och samarbete är viktiga delar i denna verksamhet. Potatis, grönsaker, frukt med mera hämtar barnen från Fornbyns odlingar för att sedan hjälpa till med att tillreda den mat som ska ätas under dagen. För att kunna laga maten behövs både ved och vatten. Barnen får hjälpa till att bära vatten, såga och klyva ved. Ägg plockas i hönshuset, skal och rester från måltiden ges till grisen. Däremellan ges barnen möjlighet att sitta i stillhet i stugan för att lyssna till far då han spelar på sin fiol och se mor tända fotogenlampan. Dagen avslutas med en kort stunds vila på halmbolstren.

Första lördagen i oktober bjuds alla barn och deras familjer in till en familjedag i Händenestugan.

KULTURMILJÖENHETEN

Sammanfattning

Västergötlands museum är en naturlig del av det livslånga lärandet i kraft av bland annat personalens kunskap och kompetens om Västergötland, särskilt Skaraborg. Enhetens arbete bygger på närvaro ute i de olika kommunerna, främst inom Skaraborgsområdet men även i vissa andra delar av länet. Genom kulturmiljöenheten har museet särskilt god kunskap om områdets förhistoria, medeltid, agrarhistoria och byggnadskultur. Specialistkunskap finns inom osteologi.

I arbetet med att bevara, vårda och tillgängliggöra kulturarvet, i samarbete och dialog med samhällets aktörer på olika nivåer, bidrar museet inom sitt kompetensområde till ett hållbart och demokratiskt samhälle. Kulturmiljöenheten har under 2017 arbetat med regional verksamhet i samverkan med kommuner, Länsstyrelsens kulturmiljöenhet i Västra Götaland samt Svenska kyrkan. Andra viktiga samarbetspartners var bland andra Västarvet, Fortifikationsverket, Trafikverket, hembygdsföreningar och Göteborgs Universitet. För Skaraborgsområdets 15 kommuner gäller det remisser och rådgivning kring bygglov och planläggning samt arkeologiska projekt, för Länsstyrelsen yttranden och antikvariska kontroller i samband med statliga byggnadsvårdsbidrag samt arkeologiska uppdrag och för Svenska kyrkan antikvariska kontroller vid kyrkoreoveringar. Enheten har till exempel handlagt drygt 10 kommunala planer. Medverkan har skett vid olika typer av uppdrag utförda av Västarvet. Remissvar och yttranden har gjorts av enheten gentemot Länsstyrelsen. Dessa har främst berört bygg- och kyrkoärenden men även olika typer av planärenden. Därtill kommer muntliga samråd med både Länsstyrelsen, kommuner och allmänhet. Allmänna förfrågningar från hela Västergötland motsvarar drygt 50 -100 tillfällen under året från Gullspång i norr till Styrso i söder. Västergötlands museum ingår i den regionala samrådsgruppen för Skara stift.

Enhetens medarbetare har deltagit i kompetenshöjande kurser och seminarier samt nätverksträffar. Här kan nämnas nätverksträff i MARK, ATM-seminarium anordnat av Länsstyrelsen jämte Ämnesgrupp för västsvenska antikvarier, arrangerat av Västarvet i Trollhättan (tema industriminnen), Arbeitskreis für Hausforschung i Nürnberg (tema korsvirke), Skara stifts kyrkobyggnadsdag, Sockenkyrkonätverket. Deltagit i seminariet "Kulturmiljö som framgångsfaktor" på Riksantikvarieämbetet i Stockholm samt en workshop om "Återskapad vikingatid" på Malmö Högskola.

Kulturmiljöarbete

En viktig del av verksamheten kulturmiljö är det löpande arbetet med remissvar och yttranden och inte minst de uppdrag som utförs mot betalning. I kulturmiljöarbetet har vi bland annat medverkat i StadsGIS. Hösten 2017 lades det webbaserade "tittskåp" som ger tillgång till uppgifter om utförda arkeologiska undersökningar i västsvenska städer ut internt för handläggare på länsstyrelsen. Närmaste åren kommer det att publiceras publikt. Projektet finansieras av Länsstyrelsen i Västra Götaland. Projekt med att förmedla och informera om innehållet i vårdade kulturmiljöer har skett under året. Konkret har det handlat om skyltproduktion för fornlämningsplatser i olika kommuner.

Kata Gård i Varnhem

Under årets första månader producerades utställningen KRISTNA VIKINGAR I VARNHEM inne i den nya informationsbyggnaden över kyrkogrunden i Varnhem. Här berättar vi om vikingatiden i Västergötland, om resorna västerut, om den stora gården och människorna som levde här för 1000 år sedan.

Det nya besöksmålet fick namnet Kata Gård efter den kvinna som troligen ägde storgården i Varnhem under vikingatidens slutskede på 1000-talet. I berättelsen om platsen är Kata en central person. Vikingatiden är annars en period som ofta uppfattas som manlig och som beskrivs utifrån männens aktiviteter. På Kata Gård får vikingatidens kvinnor en röst och deras historia får ta stor plats.

Invigningen av Kata Gård ägde rum 7 maj och fram till stängning 5 november 2017, hade drygt 70 000 besökare sett utställningen och tagit del av informationen på platsen. Statistiken visar på en jämn fördelning mellan könen och att barn och ungdomar utgjorde cirka 30 % av besökarna. Efterfrågan på guidningar på Kata Gård visade sig vara stor och under året har enheten för kulturmiljö genomfört cirka 100 guidade visningar för olika typer av grupper, både vuxna och barn.

För att stärka värdskapet och ge ökad service till besökarna i Varnhem ordnade Västergötlands museum och Skara kommun tillsammans en bemannad turistinformation i Rytta-regården. Den höll öppet alla dagar från midsommar fram till mitten av augusti.

I månadsskiftet juni-juli genomfördes arkeologiska undersökningar av en husgrund vid Kata Gård. Detta gjordes i samverkan med Göteborgs Universitet. Ett 30-tal arkeologistudenter deltog i utgrävningen. I anslutning till utgrävningsveckorna arrangerades en vikingadag på Kata Gård där besökarna kunde få veta mer om olika hantverk, matlagning och vikingatida stridskonst. Vi hade också en arkeologiskola för barn under en dag i juli.

Den 9 september fick Varnhem besök av HKH kronprinsessan Viktoria och prins Daniel. Efter en guidad visning av utställningen på Kata Gård gav sig kronprinsessparet iväg på vandring längs pilgrimsleden mot Hornborgasjön.

Den 1 timme långa dokumentärfilmen om utgrävningarna i Varnhem visades på SVT Vetenskapens Värld den 11 september. Filmen fick stor uppmärksamhet och bidrog säkert till att det kom närmare 2000 personer till årets sista programpunkt på Kata Gård helgen efter. Då arrangerade vi, i samverkan med Sparbanken Skaraborg, en Öppet Hus-dag med guidade visningar, tipspromenad och kaffeservering.

Pedagogiskt arbete

Enheten har utfört en rad föredrag eller föreläsningar vid olika arrangemang, framför allt utanför museet vid knappt 40 tillfällen under året. Enheten har även publicerat flertalet artiklar. Uppgifter om dem framgår av bilaga med listor över föredrag och artiklar.

Uppdragsverksamhet

Kulturmiljöenheten har medverkat i och utfört ett flertal olika typer av projekt/uppdrag. Enbart inom arkeologi har det utförts runt 40 uppdrag mot betalning (se bilagor). De har bestått av arkeologiska utredningar, arkeologiska förundersökningar och undersökningar, kulturhistoriska förstudier, forskningsprojekt, osteologiska uppdrag, byggnadsvårdsuppdrag, informationsuppdrag med mera. I hög grad har till exempel planeringen av ombyggnation av europaväg 20 medfört arkeologiska utredningsuppdrag från Vårgårda kommun, genom Essunga, Vara, Skara, Götene och Mariestads kommuner. Följder av utredningarna är att man kan förvänta sig att enstaka kompletterande antikvariska arbeten behövs innan byggstart på flera platser de närmaste åren. Vård- och underhållsplanerna liksom antikvarisk medverkan för de många kyrkorna och kyrkogårdarna är också en viktig del av vardagsarbetet. För listor över utförda uppdrag, se bilaga. Enheten har färdigställt bebyggelsehistoriska och arkeologiska rapporter enligt de listor som ligger som bilaga.

FÖREMÅLSENHETEN

Sammanfattning

År 2017 har varit ett år med mycket förändringar kring personalstyrkan på enheten. Året inleddes med tre personer samt en extra resurs från den publika enheten, som arbetade en dag per vecka. På grund av pensionsavgång i april och att det saknades personal på enheten Arkiv, blev arbetsbelastningen hög under vår och sommar. Till följd av personalbristen fick löpande arbeten såsom hantering av föremål i samband med utställningar och lån prioriteras samt antikvarisk rådgivning och frågor kring våra samlingar. Efter sommaren och med en ny chef blev digitaliseringen av våra samlingar en prioriteringsfråga. Enheten blev precis innan sommaren styrkt av en föremålsassistent. När hösten kom fick vi ännu en assistent vars huvudsakliga arbetsuppgift blir att inventera och digitalisera föremål. Tack vare en ökad personalstyrka och omfördelning av arbetsuppgifter kunde inventeringsprojekt starta och handläggning kring accessioner påbörjas igen efter ett uppehåll under året innan. År 2017 präglades också av städning i Primus och upplärning för personalen efter konverteringen vid årsskiftet 2016/2017. Ett stort arbete som var kvar var att förbereda allt inför en publicering av objekt på DigitaltMuseum, vilket blev klart till 1 september.

Städning och skadedjurskontroll

Under våren och tidig sommar genomfördes den årliga skadedjurskontrollen i textil- och möbelmagasin. I textilmagasinet upptäcktes två mindre pågående angrepp. De angripna textilierna stoppades i plastpåsar och frystes i museets egen frys innan de rengjordes och återplacerades i magasinet. I möbelmagasinet upptäcktes flera angripna stoppade möbler. Möblerna skickades till Kulturlagret i Vänersborg för frysning.

I april upptäcktes silverfisk i utställningen Skara i medeltid. Anticimex tillkallades för artbestämning och bekämpning. Det visade sig vara den för Skandinavien relativt nyetablerade långsprötade silverfisken. Det är en art som till skillnad mot vanlig silverfisk även trivs i torra miljöer. Anticimex sprutade utställningen med gift. Sedan dess har fler långsprötade silverfiskar upptäckts i museets lokaler, även i bokmagasinet. Fällor har ställts ut och bytts ut regelbundet, men fortsatt arbete behövs kring bekämpningen.

Östra flygeln samt herrgårdsvåningen på Kråks herrgård städades. Golven dammsögs, alla föremål dammas och fönstren tvättades. En inventering utfördes i samband med städningen.

Den årliga städningen av stugorna i Fornbyn delades i år upp på två dagar. En större personalstyrka deltog under en dag då Rackebystugan, Händenestugan, Höjentorpsstugan och Härjevads gamla kyrka städades. Den andra dagen var det en mindre skara som grundligt städade Missionshuset.

Den lägenhet och det vagnsmuseum som enheten ansvarar för i Falkängen i Hällekis städades och kontrollerades inför öppnandet i början av maj samt inför stängning i september. I lägenheten finns sedan tidigare angrepp av trägnagare i golv och enstaka möbler, vilket är en konsekvens av att byggnaden står ouppvärmad. Problemet finns i flera fastigheter i området. I garderoben på ovanvåningen hittades angrepp av skadedjur, såsom mal och änger. Därför storstädades hela garderoben och textilierna som placerats där togs in till museet för frysning och sanering.

Inventering

I samarbete med enheten Besöksmål & parker städades och inventerades köket och matkällaren på Heljesgården. 568 inventarienummer inventerades och fotograferades.

I oktober påbörjades ett inventeringsprojekt av glas, porslin och pynt. Sju hyllsektioner med 308 hyllor ska dammas av, föremålen ska inventeras, fotograferas och digitaliseras. Arbetet kommer att fortgå under 2018.

En inventering av museets samling av kopparplåtmynt påbörjades. Listor har sammanställts och det fysiska beståndet lokaliserats. Arbetet kommer att avslutas under 2018.

Konservering

En provkonservering av en gravsten utanför Härjevads gamla kyrka i Fornbyn utfördes. Under en eftermiddag rengjordes gravstenen från lav och mossa och rätades sedan upp eftersom den lutade kraftigt.

Inför utställningen om sten konserverades 5 metallmallar för stenhuggeri som skulle vara med i utställningen.

Primus och DigitaltMuseum

Västergötlands museum övergick vid årsskiftet 2016/2017 från databasplattformen Sofie till samlingsförvaltningssystemet Primus. En uppladdning av drygt 150 000 bilder gjordes i början av året och ett stort arbete med att städa och anpassa Primus till museets förhållanden har pågått under hela 2017. Material- och tekniklistor granskades översiktligt och termer som inte ska användas gjordes ogiltiga. Listan med realnummer kompletterades i samarbete med Primussupport i Norge. I Primus har, till skillnad från Sofie, varje ort en egen post. Detta innebar att det efter konverteringen hade uppstått identiska ortsposter med enda skillnaden att stavningen var annorlunda. Hela Ortsregistret gick igenom, slogs ihop, stavades rätt eller kompletterades. Arbetet med städning i Primus kommer fortgå även under 2018.

Den 31 mars avslutades licensen i Sofie. Då stängdes sökmotorn på museets hemsida ner för våra besökare. Eftersom allt arbete inte var klart med besökarnas nya sökmotor DigitaltMuseum, låg sökfunktionen nere till 1 september. Då kunde våra besökare återigen ta del av de digitaliserade objekten.

Under 2017 registrerades totalt 2773 objekt, varav 1054 objekt registrerades med bild. Totalt registrerades 1237 bilder till de 1054 posterna.

Personal med licens i Primus har deltagit vid nätverksträffar belagda i Skövde samt Stockholm vid tre tillfällen. Förutom nätverksträffarna har det deltagits i kurs för avancerad användare samt administratörer.

Utställningen AMBROTYPEN produceras på DigitaltMuseum.

Lånehantering

17 lån behandlades under året. Föremålen besiktigades och fotograferades till lånehandlingen. Några lån upphörde under året, exempelvis brudbänken som varit utställd i Berlin vid Martin-Gropius-Bau. Utställningen var lyckad och framförallt den svenska avdelningen där bänken ingick var mycket uppskattad.

Publik verksamhet

De utställningar i egen regi som enheten aktivt medverkat i under 2017 var STEN, KATA OCH KÄTTIL, HÅR samt AMBROTYPEN. Utöver dessa har enheten deltagit i arbetet med Månadens föremål varje månad. Under hösten deltog det i upprättandet av en förberedande projektplan kring en ny basutställning med invigning i maj 2019.

Magasinet har haft besök och visningar vid 15 tillfällen för sammanlagt cirka 90 personer. De bokade besöken har varit olika utbildningar, exempelvis Västerhöjdsgymnasiet, Axevalla Folkhögskola och Folkuniversitetet Tibro. Utöver utbildningar har det varit museum och hembygdsföreningar samt enstaka personer som velat se specifika objekt. Vidare har nio forskarbesök gjorts, exempelvis från Myntkabinettet inför en myntinventering och besök för provtagning inför färganalys av de medeltida takbrädorna i utställningen Skara i medeltid.

Den 11 november hölls det årliga evenemanget Öppet magasin som under 2017 lockade 190 besökare.

På Kata gård har enheten haft tre visningar under året.

Accessioner

Under 2017 återupptogs accessionshandläggning igen och en insamlingsgrupp bildades. På den kulturhistoriska sidan togs det emot sju gåvor, varav en stor gåva var ett dockhus föreställande Kråks herrgård med 294 undernummer. På den arkeologiska sidan togs det emot 35 fyndnummer från fyra undersökningar utförda av extern utförare (Arkeologikonsult).

Seminarier och nätverksträffar

Avdelningen var värd för nätverksträffen VAS (Västsvenska Arkeologer i Samlingar) vid ett tillfälle i april.

Det deltog i en tvådagarssträff i maj som inleddes med ECCO General Assemble och årsmöte för NKF (Nordiska Konservatorsförbundet, Sverige). Dag två var en seminariedag kallad Conser-Vision med nyheter från konservatorer i Sverige.

I september var avdelningen värd för ett internationellt runseminarium under två dagar. 25 av världens ledande runforskare deltog i korta presentationer kring västgötska runinskrifter av skilda slag och från skilda tider. I grupper studerade de sedan föremål ur samlingarna.

I november hade ACTA Konserveringscentrum i Stockholm 10-årsjubileum och bjöd in till en halvdag med seminarier om konservators roll ur andra professioners ögon.

I december deltog avdelningen i en heldagskurs i Förebyggande konservering av papper för arkivpersonal som hölls av Riksantikvarieämbetet.

Övriga ärenden

Då enheten Arkiv under ett halvår saknade en arkivarie gick enheten Föremål in och hjälpte till och avlastade vid förfrågningar, besök och ärenden.

På uppdrag av Särestadss landsbygdsmuseum producerades ett PM kring utveckling av deras utställningar, förvaring och föremålshantering.

Ett stort arbete under första halvan av året var att komma överens med Skara pastorat och Skara kommun om handvarandet kring den stensamling som varit förvarad i Domprostegårdens ladugård under många år. Till följd av kommunens beslut om rivning och verkställande av detta till hösten 2017 tvingades Skara Pastorat och Västergötlands museum göra en forcerad tömning av ladugården. Tillsammans med pastoratet bestämdes att de stenar från domkyrkan som varit deponerade hos museet kvarstår som deposition. Dessa stenar kunde sorteras ut med hjälp av äldre depositionsblanketter och påförda nummer på objekten. Även objekt som inte härrör från domkyrkan, bland annat medeltida tegel från andra undersökningar i staden, sorterades ut. Övrigt stenmaterial fraktades av pastoratet till deras förråd vid Eggby kyrka. Varje lår som fördes dit fotograferades av museet som snabb dokumentation eftersom materialet i Eggby kommer vara svårinspekterat framgent. Någon egentligen inventering och uppordning av materialet kunde med tanke på tidsbrist inte bli aktuell och det behovet kvarstår. Det deponerade stenmaterialet och andra objekt som hör till museets samlingar fördes till en ny förvaringslokal.

För att samla hela stensamlingen under samma tak sades avtalet för magasinet "Lagret på stan" upp. Stenarna som var placerade i detta magasin flyttades till den nya förvaringslokalen och hamnade på så vis tillsammans med materialet från Domprostegårdens ladugård.

En digitaliseringsplan för den arkeologiska samlingen upprättades.

Under sommaren tog enheten under en dag emot tre skolelever som hade arbetspraktik hos kommunen. De fick fotografera och dammsuga föremål under handledning av konservator.

ARKIVENHETEN

Händelser i arkivverksamheten

Ämbetsarkiv

I ämbetsarkivet har arbetet fortsatt med att elektroniskt förteckna handlingar in i Visual Arkiv. Dessutom har omfattande gallring av räkenskapshandlingar genomförts.

Enskilda arkiv

Ett enskilt arkiv har mottagits och inlämnades av Smedmans orgelbyggeri AB. Arkivet består av ritningar, fotografier, korrespondens och handböcker.

Fortbildning

I december deltog museiasistenten i en heldagskurs i Förebyggande konservering av papper för arkivpersonal som hölls av Riksantikvarieämbetet.

Nätverksträff

Den 22 mars anordnades en nätverksträff med Falbygdens museum, Tidaholms museum och Vara kommunarkiv.

Månadens föremål

Vid ett par tillfällen under året har arkivenheten bidragit till Månadens föremål. Ett av dessa var undervisningsmaterial av det mer ovanligare slaget och bestod av två likadana böcker som innehåller ett herbarium över våra svenska foderväxter anno 1845.

Bildarkiv

Brukarsamarbete

Delar av enhetens personal deltog under året i ett samverkansprojekt med Skara Släktforskarförening som bestod i forskning runt personerna dokumenterade i Nils Edvard Forssells ambrotyper. Hösten användes till färdigställande av de bilder som skulle ingå i utställningen AMBROTYPEN – Skarabor och Skaraborgare omkring år 1860. Arbetet bestod i retuschering och förstoring av 1900 fotografier.

I november inleddes samarbete med Wäring-Locketorps hembygdsförening rörande identifiering av orter, gårdar, personer med mera på fotograf Anders Karlssons bilder. Då bilderna skildrar tiden mellan 1920-1950 finns fortfarande chans att nu levande personer kan identifiera bilder ur vårt arkiv och därmed höja bildernas värde för eftervärlden. Cirka 400 bilder har scannats högupplösta till projektet och lika många lågupplösta för identifiering. Ytterligare kontakter har knutits med fler hembygdsföreningar som visat intresse för liknande samarbete.

Accessioner

Under 2017 har endast mottagits ett mindre fotoarkiv bestående av pappersbilder av fotograf Anders Karlsson från hans tidigaste period runt 1920. Museet har under hösten fått flera förfrågningar om att ta emot bildsamlingar, här kan nämnas Irma Winbo, Lerum, vars bildsamling museet lovat att ta emot. Då tjänsten som arkivarie blev vakant under hösten och ej tillsattes har museet inte kunnat ta emot accessioner i samma omfattning som tidigare.

DigitaltMuseum och bildbeställningar

Från och med 31 mars och fram till 1 september var museets egna digitala bildarkiv stängt. Detta har gjort att det totala antalet beställningar minskat jämfört med året innan, men förfrågningar och kommentarer ökat. Från 1 september ligger museets bilder på DigitaltMuseum, även sökbart från museets hemsida.

Arkivet har effektuerat ett fyrtiotal beställningar med totalt 130 bilder – med eller utan licens för trycksaker, till utomstående brukare såväl som till vårt eget ämbete. Vid övergången till DigitaltMuseum togs flera tusen bilder bort på grund av undermålig kvalitet, varvid antalet digitaliserade bilder på Digitalt Museum minskat. Trycket från allmänheten att åter lägga ut dessa bilder är stort.

Research och uppdrag

Bildarkivet har fått ett tiotal uppdrag med mer eller mindre omfattande research. Som exempel kan nämnas uppdraget från Kvänums Energi gällande efterforskning i Primus av bilder som dokumenterar elektricitetens tidiga utbredning, helst med lokal anknytning. Dessa ska användas i trycksak och i utställning vid företagets 50-årsjubileum 2018. Här utgår museets ordinarie timtaxa.

Fortbildningstillfällen

22 mars anordnades fortbildning gällande fotoarkiv med Lennart Andersson som handlade om konservering av ambrotyper.

Övrigt

Då tidigare fotografen på Västergötlands museum, Lars Hasselberg, avlidit pågår diskussioner mellan dödsboet och Vara hembygdsmuseum om hur hans efterlämnade bilder ska hanteras och vad museets roll i detta kan bli. Arkivet är omfattande, cirka 60 000 diabilder, 25 hyllmeter metadata och 25 hyllmeter övriga bilder med mera. Här ingår bland annat Kocks arkiv, bestående av tre generationers fotografiska bilder (5 hyllmeter). Fotokonservator Lennart Andersson, Trollhättan, bevakar ärendet å museets vägnar.

ENHETEN BESÖKSMÅL & PARKER

Sammanfattning

Antikvarien ansvarar för de yttre besöksmålen – Fornbyn, Heljesgården, Ölanda kapell med flera. I tjänsten ingår uppdraget att i samverkan med museets övriga enheter och särskilt serviceenheten utveckla besöksmålen, bevaka dem antikvariskt och att vårda och utveckla parkmiljöerna runt dem. I Fornbyn har Resurscenter Fontänen, Skara kommun, traditionsenligt haft kaféverksamhet i lanthandeln och Skara Biodlareförening har fortsatt skött sina bikupor och haft föreläsningar under onsdagskvällar.

Fastigheter

Fornbyn

Många av fastigheterna i Fornbyn har ett stort vårdbehov på grund av eftersatt underhåll, men genom att följa den upprättade "Vård- och underhållsplanen" åtgärdas mer och mer saker efter prioriteringsordning.

Under 2017 har arbetet med Karlebyladugården fortsatt. Utställningen om byggnadsvård, RÅD ATT BEVARA, som funnits i Karlebyladugården sedan 1990-talet revs och plockades ned. De inmärkte föremålen togs tillbaka till museets magasin och de inlånade föremålen återbördades till privatpersoner och företag. Ladugården kan nu tjäna som tillfälligt lager och förvaring. Karlebyladugårdens undertak renoverades 2016 och lagom till sommaren 2017 var det nya stråtakets färdiglagat. En översyn av elen och nyinstallation av belysning gjordes också under våren.

Under flera år har bakre takfallet på Lanthandeln läckt in. Under våren 2017 plockades teglet varsamt ned och ett nytt undertak av masonit lades på det befintliga spåntaket. Tegeltaket lades sedan tillbaka, men var dock tvunget till att kompletteras med begagnade pannor.

Arbetsboden som finns i Fornbyn har tidigare tjänat som lokal för personalen. Under 2017 har köket/kontoret helt städats ur för att kunna användas som kök för externa och interna evenemang, för att slippa använda det kulturhistoriska köket i Missionshuset.

Panelen på Rytartorpets framsida togs ned för att lagas. Det upptäcktes då att timmerstommen var i väldigt dåligt skick och i behov av att bytas helt. Troligtvis finns det stora skador i de övriga väggarna också. Museet valde så att helt stänga Rytartorpet och enbart spika på en ny panel. Framtiden för Rytartorpet måste utredas mer grundligt då själva stommen var ett dåligt lappverk redan då det kom till Fornbyn 1949.

Tröskeln och delar av porten in till koret på Härjevadskyrkan lagades och målades. En gavel på Händenestugan lagades och rödmålades. Sommarens tre feriepraktikanter skrapade bland annat en gavel på lanthandeln samt skrapade och målade verandan på Missionshuset.

På Skålltorps gård utanför Skara har Skaraortens ryttarförening en ridskola. De ska utvidga sin verksamhet och i och med detta revs en ladugård i skiftesverk från 1700-talet. Skara kommun ställde då krav i rivningslovet att den skulle flyttas till Fornbyn. Företaget Traditionsbärarna märkte upp hela ladugården och var med vid flytten. Ladugården ligger nu under ett tillfälligt tak bakom Karlebyladugården i väntan på finansiering för ett återuppbyggande.

Inom trädgårdsodlingen i Fornbyn har under 2017 en odlingsyta skapats vid Hornborgastugan. Under sommaren odlades där kulturhistorisk tobak, "Mor Alida"-frön från Tändsticksmuseet i Stockholm. Runt Hornborgastugan har även en så kallad fattigmansgårdesgård av hassel flätats och mot yttre Rackebyladugården har två runda komposter av samma teknik byggts.

Nya vägar har anlagts runt Rackebygården och Händenegrunden som belagts med stenmjöl, allt för att förbättra tillgängligheten. I och med detta kunde även den mindre grind mot Domprostebyn återigen öppnas. Det är nu därför möjligt att nå Fornbyn från två håll samt även korsa området. I och med de nya gångarna kunde en humlegård med 16 humlestörrar skapas i vinkel med Rackebystugan och Rackebyboden. Humlen flyttades från Rytartorpet och Händestugan. Bakom Rackebystugan anlades en ny odlingsyta och under sommaren växte de fyra sädeslagen där. För att öka upplevelsen av parken samt få in en vattenmiljö har en damm grävts vid Rackebyladugården/Domprostegrunden.

Som en avgränsning mellan Lanthandels trädgård och gångvägen planterades en måbärshäck. Med tiden ska den formklippas och skapa rumslighet i miljön. En syrenhäck har även planterats som en avgränsning mellan Hornborgastugan och lanthandels kaféyta.

Grusgången vid Härjevadskyrkan, mellan de båda grindarna, hade med tiden blivit smal. Den breddades och återfick sin ursprungliga bredd. De överväxta gångplattorna till kyrkans entréer rensades och plockades åter fram.

Bensinpumpen av modellen Fatos GULF vid Lanthandeln var i ett dåligt skick med delvis bortrostad botten-sarg och lämnades in för lagning och ommålning i slutet av 2017.

För projektet Tidsresan hyrdes fem hönor in till Fornbyn. Under 2017 saknades personal med utbildning för djursvar under sommarmånaderna och därför togs djuren in under perioden augusti till oktober och inga grisar hyrdes in. Fornbyantikvarien har medverkat i projektet Tidsresan.

Heljesgården

Heljesgården har under flera år varit en pedagogisk miljö där de inmärkte föremålen brukats och använts. Efter en genomgång av inventarielistorna från slutet av 1990-talet kunde museet konstatera att de inte var kompletta och saknade fotografier. Med anledning av detta påbörjades, i samarbete med Föremålsenheten, en städning, registrering och fotografering av inmärkte föremål i matkällaren och köket på Heljesgården. Totalt har hittills 568 poster registrerats och fotograferats. Mycket av senare tiders tillägg av föremål och rekvisita kunde slängas så att miljön åter får tillbaka sitt ursprung.

Företaget Sydved har genomfört och redovisat en skogsplan för Heljesgårdens skogsytor, både de som tidigare avverkat och de som fortfarande finns kvar.

Under vår, sommar och höst sköttes gräsytor, nedskärning av sly med mera och de odlingsytor som inte är utarrenderade plöjdes, såddes och skördades på traditionellt sätt med häst. Den svarthavre som skördades tröskades också på Heljesgården.

Kråks

Den stora rosenryhällen bakom Kråks herrgård klipptes ned till cirka 50 centimeter för att på sikt kunna byggas upp till en mer hanterlig höjd.

Byggnadsantikvariska uppdrag

I tjänsten ingår också att bistå Kulturmiljöenheten med byggnadsantikvarisk kompetens, se kapitel Kulturmiljö.

Utbildning och övrigt

Fornbyantikvarien har påbörjat Orangörsutbildning, med fokus på historiska parker. Två kurstillfällen genomfördes under 2017; fem dagar på Gunnebo slott och i Göteborgs parker samt två dagar i Uppsala med dess miljöer.

Besöksmål och parker har tagit emot tre elever från grundskolan under en tre dagars praktik. Genom Skara kommun har även tre feriepraktikanter arbetat under tre veckor under sommaren. En student från Landskapsvårdssutbildningen vid Göteborgs universitet, Mariestad, genomförde under fyra veckor sin praktik. I nio månader under året har en resurs varit utlånad från Skara kommun till Fornbyn/Västergötlands museum.

ADMINISTRATION

Sammanfattning

Enheten svarar bland annat för ekonomi-, personal- och styrelseadministration, inköp och museets diarium. Under 2017 har enheten bland annat servat de övriga enheterna med en stor variation av tjänster – information och marknadsföring, utskrifter av Kulturmiljöenhetens rapporter, evenemangsbiljetter och utställningstexter, utskick av programblad, affischer och vernissagekort. Enhetens personal har också bistått som extraresurs i receptionen.

Ekonomi

Museets ekonom handlägger budget och månatlig redovisning och ingår i ledningsgruppen. Ekonomen bistår också vid upphandlingar och avtalsskrivningar. Se mer i förvaltningsberättelsen och årsredovisningen.

Information

Under 2017 fortsatte Västergötlands museums närvaro på webben och Facebook att utvecklas. Museets hemsida har i stort sett haft ett oförändrat grundutseende och uppbyggnad under 2017, men antalet besökare har fortsatt att öka. Under året hade sidan 122 576 besökare, en ökning med cirka 35 % jämfört med 2016. Sidan är stationerad hos webb-företaget Websolution i Skara.

Museets sida på Facebook hade i början av året 2063 personer som gillade sidan. I slutet av året hade siffran ökat med cirka 112 % till 4369 personer som gillade. Under året har museets 275 inlägg på Facebook setts av 732 066 personer. Museet hade vid årets slut 837 följare på Instagram.

Museets annonsering koncentreras numera till Facebook och Instagram och under 2017 visades museets 47 olika annonser 1 831 458 gånger och nådde ut till 667 221 personer.

Vid varje arrangemang och nya utställningar skickades informationsbrev ut via e-post. I slutet av året var antalet personer som fick detta utskick 2216.

Den årliga digitala julkalendern på webben publicerades under december månad. Den beskrev historiska och lokala smaker/maträtter inför julen.

Månadens föremål har publicerats på hemsidan och i Skaraborgs läns Tidning med foto och text.

SERVICEENHETEN

Sammanfattning

Serviceenheten ansvarar för museets vaktmästeri, larm och säkerhet, snickeri, posthantering, fastighetsunderhåll, fordon och parkvård.

Under 2017 sågs museibygnadens underhållsbehov över kontinuerligt och museets brandskydd genomgick en särskild granskning och uppdaterades med ny utrustning.

I början av 2017 anställdes en vaktmästare som fick en samordnarroll som arbetsledare för enheten. Den nye samordnaren var också en del av museets ledningsgrupp. Under våren extraanställdes personal för att klara av den höga arbetsbelastning som byggandet av basutställningen i Kata Gård innebar. Under hösten gick museets snickare i pension och även den nyrekryterade samordnaren valde att lämna sin tjänst. Ingen av tjänsterna tillsattes under året.

Fastighet

I Fornbyn lades Karlebyladugårdens tak om av Ni & Wi Timmer och Tak. Ladugården fick förutom ett nytt stråttak även nyinstallerad el som drogs för att passa framtida behov. Ladugårdens byggnadsvårdsutställning, som hade stått stängd under ett stort antal år, hade förfallit och monterades därför ner under våren.

Museet tog under 2017 genom en hyresöverenskommelse över ansvaret för drift och underhåll av Kata Gård i Varnhem. Under uppbyggnaden av den fasta utställningen i Kata Gård gjorde Serviceenheten en stor insats som omfattade installation av el, fiber, belysning, ljuslådor, vepor med texter, montering av föremål med mera.

Kråks herrgårdskök genomgick under hösten 2017 en lättare renovering. Trasiga delar i ytskikten lagades och obrukbar utrustning från den gamla köksinredningen kasserades. Den stora diskmaskinen reparerades och fem kylskåp och en ugn för storkök köptes in och installerades i köket. Köket sanerades också då fettlagringar och smuts från den tidigare restaurangrörelsen fortfarande fanns kvar.

Under hösten säkrades Kråks herrgårdskök upp till 65 ampere för att tåla belastningen från den nyinstallerade köksutrustningen.

Snickeri

Snickeriverkstaden har under 2017 gjort betydande insatser för att bygga och underhålla utställningar. Under året producerades blanda annat utställningarna MATCHMAKING, STEN, HÅR, KATA OCH KÄTTIL – Kristna vikingar i Varnhem och AMBROTYPEN i museets snickeri.

Evenemang

Enheten medverkade i de flesta evenemang under året och stöttade de övriga enheterna med teknik, ljud, ljussättning, montering av skyltar, scener med mera. Bland de större evenemangen under 2017 hörde uppmärksammandet av kvinnodagen den 11 mars, utomhusarrangemangen i Fornbyn, maskeradbalen och julmarknaden på Kråks.

Övrigt

Under 2017 valde Skara kommun att riva den lada som ligger i anslutning till Domprostegården och som tidigare rymt delar av museets stensamling. Merparten av museets inmärkta stenar flyttades ur ladan under Västarrvstiden, men vid en inventering 2016 upptäcktes att vissa av de kvarvarande stenarna tillhörde museet och nu låg sammanblandade med stenar som tillhörde Svenska kyrkan. Under våren flyttades samtliga stenar ut ur ladan i samverkan med Skara kommun och Svenska kyrkan. Museets stenar inhystes i en ny lokal som tillhör SLU och kyrkan valde att flytta sina stenar till ett annat magasin. I samband med omflyttningen valde museet att dessutom flytta en del av stenarna från "lagret på stan" till det nya magasinet på SLU. På sikt ska det mesta stenmaterialet samlas där.

STATISTIK

Besök och visningar

Det totala antalet besökare i museets huvudbyggnad, i Fornbyn, på Kråks herrgård och på Kata Gård i Varnhem var 176 716 (120 696 året innan). Den påtagliga ökningen från förra årets besöksiffra förklaras av det stora intresset för Kata Gård.

Antal besök under året i åldrarna 0-26 år var cirka 30 000. Antal skolklasser var 65 och antal visningar totalt 116 stycken.

Webb och sociala medier

Museets hemsida har under året haft 122 576 besökare, en ökning med cirka 35 % jämfört med 2016.

Museets sida på Facebook hade i början av året 2063 personer som gillade sidan. I slutet av året hade siffran ökat med cirka 112 % till 4369 personer som gillade. Under året har museets 275 inlägg på Facebook setts av 732 066 personer. Museet hade vid årets slut 837 följare på Instagram.

EXTERNA BIDRAG

Grevillis fond: Kata Gård i Varnhem, 250 000 kr

Länsstyrelsen i Västra Götaland: Kata Gård i Varnhem, 300 000 kr

Länsstyrelsen i Västra Götaland: Landskapsvård på Heljesgården, 50 000 kr

Länsstyrelsen i Västra Götaland: Utställningen "Sten", 20 000 kr

Skara kommun: Integrationsprojekt, 51 959 kr

Sparbanksstiftelsen Lidköping: Dokumentärfilm om utgrävningarna i Varnhem, 350 000 kr

Västergötlands Fornminnesförening: Lokalhistoriskt seminarium, "Vikingatidens kvinnor", 14 000 kr

PERSONAL

Administration

Hanna Eklöf, museichef, t.o.m. 30/6
Peter Holm, informations- och kommunikationsansvarig
Kristina Johansson, ekonom
Susanna Johansson, assistent
Lotta Liljedahl, assistent
Luitgard Löw, museichef, fr.o.m. 1/7

Arkiv

Inge Arvidsson, kanslist
Marie Forsell, museiassistent
Lena Gyltman, assistent, fr.o.m. 1/7
Anneli Jonsson, kanslist, t.o.m. 14/7
Carina Seiberlich, arkivarie, t.o.m. 31/8

Besöksmål & parker

Andreas Lindblad, antikvarie

Butik

Ulrika Grip, receptionist
Jenny Hallström, receptionist
Anette Stillner receptionist

Föremål

Johanna Austrin, textilkonservator, t.o.m. 30/4
Solveig Holm, museiassistent
Ylva Nilson, antikvarie
Amanda Sörhammar, konservator

Kulturmiljö

Anders Berglund, arkeolog
Robin Gullbrandsson, byggnadsantikvarie
Catharina Henriksson, arkeolog
Maria Norrman, arkeolog
Maria Vretemark, arkeolog/osteolog

Publik

Göran Elisson, utställningsformgivare
Hanna Eklöf, program, utställningar och pedagogik, fr.o.m. 1/7
Ulrika Eriksson, pedagog

Service

Kent Andersson, hantverkare
Michael Norman, hantverkare
Glenn Oscarsson, museitekniker
Donald Sjöholm, vaktmästare/fastighetsansvarig, fr.o.m. 16/1 t.o.m. 8/12
Hans-Göran Svensson, snickare, t.o.m. 5/9

Tillfälligt anställda

Johanna Austrin
Niklas Borg
Thomas Carlquist
Agneta Filmer-Sankey
Morgan Gustafsson
Lena Gyltman
Lars-Erik Hedendahl
Therese Holmgren
Gustaf Jacobzon
Clara Karpeby Johansson
Agnes Planck
Brita Planck
Agneta Sachs
Mikael Skallberg
Lotta Stenqvist
Monika Sunnerlöf
Vendela Wennerholm
Mari Wickerts Jensen

PROGRAM

15/1	Julgransplundring.
25/1	Onsdagskvällen: Mer blues på museet. Konsert med Blues Relapse.
4/2	Invigning av utställningen Matchmaking – prylar, tavlor och brickor skapade av stickor.
15/2	Onsdagskvällen: Lokalfrälset och centralmakten. Erik Petersson, Västergötlands Fornminnesförenings stipendiat 2016.
14-17/2	Sportlovsskoj på museet: Pokémonjakt och mys i Fornbyn, Pixelverkstad.
22/2	Onsdagskvällen: Inte bara pixlar. Mats Bohman berättar samt prova på.
25-26/2	Teater för hela familjen: Art. Charlies Teater.
1/3	Onsdagskvällen: Konsten att skriva om konst. Bo Borg berättar.
4/3	Barnteater: Vanessas resa – ett färgstarkt äventyr. Charlies Teater.
8/3	Onsdagskvällen: Internationella kvinnodagen.
11/3	En feministisk heldag: För kvinna av kvinna.
15/3	Onsdagskvällen: Syna 1700-talet i sömmarna. Therese Holmgren föreläser.
22/3	Onsdagskvällen: Hornborgasjöns tranor. Kent-Ove Hvass berättar och visar bilder.
29/3	Onsdagskvällen: Elvis på vårt sätt. Musikframträdande av bandet The Suspicious Minds.
1/4	Invigning av utställningen Sten – från megalit till cement.
5/4	Onsdagskvällen: Kinnekulleoljan och den svenska flottan. Erik Julihn berättar.
8/4	Öppet hus, tema Varnhem: Kristna vikingar i Varnhem.
19/4	Onsdagskvällen: Vikingatida mat. Daniel Serra berättar.
26/4	Onsdagskvällen med musikteater: Mysteriet på Skaraberg. Av och med elever från Music Passion.
27-28/4	Förmiddagar med musikteater: Mysteriet på Skaraborg. Av och med elever från Music Passion.
Maj	Skara Biodlareförening sköter bigården i Fornbyn.
7/5	Invigning av utställningen Kristna Vikingar i Varnhem.
7/5	Invigning av utställningen Kata och Kättil – fynden i Varnhem.
10/5	Onsdagskvällen: Guidad tur på Kråks herrgård.
20/5	Backluckeloppis i Fornbyn.
24/5	Onsdagskvällen: Byvandring i Fornbyn. Andreas Lindblad berättar.
28/5	Hundutställning i Fornbyn.
29/5	Mors dag: Fira Mor i Fornbyn! Teater med Scen Vara.
Juni	Skara Biodlareförening sköter bigården i Fornbyn.
17/6	Skaraträffen i Fornbyn: Street Stars Cruisers fordonsutställning.
17/6	Invigning av utställningen Hår – vem bryr sig?
18/6	Taxklubbens rasutställning i Fornbyn.
23/6	Tradition: Midsommarfirande i Fornbyn.
24/6	Friluftsgudstjänst i Fornbyn.
26/6-7/7	Kata Gård: Nya arkeologiska utgrävningar i Varnhem.
29/6	Sång och musik: Sommargräs och fjärlissång. Sofie Eriksson och Magdalena Pettersson
Juli	Skara Biodlareförening sköter bigården i Fornbyn.
Juli	Sommargymna i Fornbyn med Hålsostudion i Skara.
5/7	Kata Gård: Arkeologiskola för barn.
8/7	Skarastämman: Folkmusikfest i Fornbyn.
9/7	Vikingaliv på Kata Gård.
30/7	Veteranfordonsträff i Fornbyn.
30/7	Öppen bigård i Fornbyn.
Augusti	Skara Biodlareförening sköter bigården i Fornbyn.
Augusti	Hoppet Loppen i Fornbyn.
16/8	Levande bio: Secret Cinema.
18/8	Kråks herrgård: Historisk maskeradbal.
23/8	Nostalgi i Fornbyn: En riktig dans- och festkväll. Konsert med Five Teddys med mera.
September	Hoppet Loppen i Fornbyn.

- 2/9 Filmpremiär: Om grävningarna i Varnhem. My Lindbergs film, De kristna vikingarna, visas.
- 9/9 Taxklubbens rasutställning i Fornbyn.
- 10/9 Backluckeloppis i Fornbyn.
- 10/9 Öppen bigård i Fornbyn.
- 16/9 Öppet hus på Kata Gård.
- 27/9 Onsdagskvällen: Skillnadens trädgård. Sara Bäckmo berättar
- 4/10 Invigning och föreläsning av utställningen Fas Trä. Jonatan Malm och Jarrod Dahl föreläser och demonstrerar.
- 6/10 Unik kväll på Kråks: 1700-talsdans. Anna Lövgren berättar och lär ut steg.
- 7/10 Familjedag i Händenestugan som avslutning av Tidsresan.
- 11/10 Onsdagskvällen: Forntidens skägg – en blodig historia. Mikael Jägerbrand föreläser.
- 14/10 Invigning av utställningen Ambrotyper med Nils Edvard Forssells foton från 1860-talets Skara. Birgitta Svedlund berättar om NE Forssell och Lennart Andersson berättar om ambrotyper.
- 14/10 Kulturnatten: Tema 70-tal! med diskotek, bar och konsert på Kråks.
- 18/10 Onsdagskvällen under kulturveckan: Kråks lever 1700-tal.
- 20-21/10 Spökvandring i Fornbyn med Katedralskolans estetelever.
- 25/10 Onsdagskvällen: Alla tiders hår. Magdalena Nilsson. bjuder på en hårresande historisk resa.
- 28/10 500 års reformation: Luther för alla ungar! En heldag för barn kring Luther.
- 31/10-2/11 Höstlov på museet: Verkstäder, pyssel, rundvandring och skattjakt.
- 1/11 Onsdagskvällen på höstlovet: Kråks i mörker.
- 8/11 Onsdagskvällen: En kväll för Hospice Gabriel. Spelning med TS band.
- 11/11 Öppet magasin.
- 18/11 Lokalhistoriskt seminarium: Vikingatidens kvinnor – i skuggan av kungens män? Maja Hagerman, Elisabeth Löfstrand och Maria Vretemark föreläser.
- 22/11 Onsdagskvällen: Nepal från en motorcykelsadel. Nisse Holmström berättar och visar bilder.
- 2-3/12 Kråkjul. Julmarknad på Kråks herrgård.
- 6/12 Onsdagskvällen: Julblues på Kråks. Konsert med Resville Blues Band.
- 27/12 Onsdagskvällen: Museiquiz på Kråks med Mats Bohman.

FÖREDRAG

- 5/1 Maria Vretemark. Kungliga gravar och gravöppningar. Rosers salonger i Skara
- 25/1 Maria Vretemark. Varnhem, från utgrävning till utställning. Vara Folkhögskola.
- 21/2 Carina Seiberlich. Historiska fotografier ur bevarandesynpunkt. Skara Släktforskarförening.
- 22/2 Maria Vretemark. Varnhem innan munkarna kom. Skövde Hembygdsförening. Skövde.
- 2/3 Maria Vretemark. Katas gård i Varnhem – från utgrävning till utställning. Malmö Högskola.
- 7/3 Maria Vretemark. Utgrävningarna i Varnhem. Rotary i Töreboda.
- 15/3 Maria Vretemark. Katas gård i Varnhem – från utgrävning till utställning. Skövde Pensionärsförening. Skövde.
- 21/3 Robin Gullbrandsson. Skogskyrkogården som idé och verklighet. Begravningsverksamheten i Smålands-Hallandsregionen. Värnamo.
- 22/3 Maria Vretemark. Utgrävningarna i Varnhem – nya rön om Västergötlands kristnande. Ekehagens Fornstadsby i Åsarp.
- 23/3 Maria Vretemark. Erik den Helige, Birger jarl och Magnus Ladulås – om kungliga gravar och gravöppningar. Stadsarkivet i Örebro.
- 28/3 Maria Vretemark. Osteologi, läran om ben. Västerhöjds gymnasiet. Skövde.
- 8/4 Maria Vretemark. I väntan på Kata. Seminarium på Västergötlands museum. Skara.
- 18/4 Maria Vretemark. Katas gård i Varnhem – från utgrävning till utställning. Göteborgs stadsmuseum.
- 26/4 Maria Vretemark. Kata Gård i Varnhem. Rotary i Skara.
- 27/4 Maria Vretemark. Kata Gård i Varnhem – från utgrävning till utställning. Ramundeboda.
- 28/4 Maria Vretemark. Kata Gård. Guideutbildning för klosterguiderna. Varnhem.
- 9/5 Robin Gullbrandsson. Kyrkogårdarnas utveckling. Uddetorp.
- 15/5 Robin Gullbrandsson. Medeltida taklag. Utbildningsdag för Västarvet. Mjälldrunga, Grude och Algotstorps kyrkor.
- 1/6 Maria Vretemark. Osteologi för arkeologer. Göteborgs universitet.
- 8/6 Maria Vretemark. Varnhem innan munkarna kom. Göteborgs universitet.
- 19/7 Maria Vretemark. Kristna vikingar i Varnhem. Södra Råda bygdegård.
- 11/9 Maria Vretemark. Kata Gård i Varnhem. Rotary i Skara.
- 14/9 Maria Vretemark. Det underjordiska Skara. Senioruniversitetet. Skara.
- 27/9 Robin Gullbrandsson och Mattias Hallgren (Traditionsbärarna). Städa är att veta – erfarenheter från ”antikvarisk städning” av kyrkvindarna i Gökhem och Marka. Byggnadsvårdens konvent i Mariestad.
- 29/9 Maria Vretemark. Kristna vikingar i Varnhem. Statens Historiska Museum. Stockholm.
- 6/10 Maria Vretemark. Kristna vikingar i Varnhem. Lidköpings bibliotek.
- 1/10 Robin Gullbrandsson. Staatlicher Musterbau ohne Nachfolge? – Fachwerkhäuser in schwedischen Provinz Västergötland. Arbeitskreis für Hausforschung-Tagung. Germanisches Nationalmuseum i Nürnberg.
- 11/10 Maria Vretemark. Kata Gård i Varnhem – första sommaren. Hur blev det? Rotary i Skara.
- 23/10 Robin Gullbrandsson. Klangrum – Orglar i Skara stift. Göteborgs stadsbibliotek inom ramen för Göteborg International Organ Academy.
- 11/11 Robin Gullbrandsson. Från krypta till kyrkvind – byggnadsantikvariska tankar. Mariestads stadsbibliotek.
- 1/11 Maria Vretemark. Varnhem innan munkarna kom. Historieforum Västra Götaland. Skara.
- 15/11 Maria Vretemark. Vikingakvinnan Kata och hennes tid. Götene bibliotek.
- 15/11 Luitgard Löw. Museernas framtid. Sant och relevant. Kulturkollegium Skaraborg. Mariestad.
- 18/11 Maria Vretemark. Kata – in på bara benen, hur kan vi veta det vi vet om henne? Lokalhistoriskt seminarium. Västergötlands museum. Skara.
- 20/11 Robin Gullbrandsson. Kyrkorummet genom tusen år. Mjälldrunga kyrka.
- 23/11 Maria Vretemark. Liv och död i Nya Lödöse. Medicinhistoriska museet. Göteborg.
- 6/12 Maria Vretemark. Det underjordiska Skara. Vara Folkhögskola.
- 7/12 Maria Vretemark. Vikingakvinnan Kata och hennes tid. Skövde släktforskarförening.

PUBLICERAT

- Gullbrandsson, Robin: Medeltida taklag i Göteborgs stifts kyrkor – en förstudie, Västarvet rapport 2017.
- Gullbrandsson, Robin: Sten – från megalit till cement, en utställning på Västergötlands museum, 2017.
- Gullbrandsson, Robin: Dendrokronologisk undersökning av Kumlaby kyrka på Visingsö, Fornvännen 2017/2.
- Gullbrandsson, Robin: Västergötlands medeltida kyrkotaklag, Bebyggelsehistorisk tidskrift, nr 74/2017.
- Gullbrandsson, Robin (redaktör och författare): Klangrum – Orglar i Skara stift, utgiven av Skara stiftshistoriska sällskap i samarbete med Västergötlands museum.
- Vretemark, Maria & Heimdahl, Jens: Oozing Ulcer – Herbal cure. The medical cultures of Nya Lödöse reflected in bones and plants. International Journal of Historic Archaeology. Springer Science Business Media New York 2017.
- Vretemark, Maria, Hjertman, Martina & Nauman, Sari: The Social Impacts of War: Agency and Everyday Life in the Borderlands during the Early Seventeenth Century. International Journal of Historic Archaeology. Springer Science Business Media New York 2017.
- Vretemark, Maria: Kata Gård – om kristna vikingar i Varnhem. Stiftshistoriska sällskapets tidskrift, nr 3 2017.
- Vretemark, Maria: Aktuell arkeologi på Västergötlands museum. Populär Arkeologi, nr 6 2017.

KULTURMILJÖ UPPDRAG

Arkeologisk undersöknings-/uppdragsverksamhet

Arkeologiska kontroller

- Tidaholm, RAÄ Baltak 7:1, för Trafikverket.
- Karlsborg 1:1, för Statens fastighetsverk.

Arkeologiska utredningar

- Skålltorp, enskild väg, för Skaraortens ryttarförening.
- E20, delen Ledsjö-Vilan, för Trafikverket.
- Lunneberg, Säware, kycklingstallar, för Lunnebergs Lantbruks AB.
- Lidköping, VA-verk, för Lidköpings kommun.
- Varnhem, detaljplan Simmesgården, för Skara kommun.
- E20 Vara-Eling, för Trafikverket.
- E20 Eling-Ribblingsberg, för Trafikverket.
- Torbjörntorp, väg 46/2859 korsning, för Trafikverket.
- E20, delen förbi Mariestad, för Trafikverket.
- Sörby, Floby, grustäkt, för Strömbergs grus AB.
- Ottravad, utbyggnad av svinstallar, för Lindells Pig farm.
- Tidaholm, detaljplan Rosenberg med flera, för Tidaholms kommun.
- Skövde, skidspår Billingen, för Skövde kommun.

Arkeologiska förundersökningar; även i form av schaktkontroller

- Varnhem gravfält RAÄ 35, väg 49, förundersökning, för Trafikverket.
- Skålltorp, enskild väg, förundersökning, för Skaraortens ryttarförening.
- Skövde 198, 199, Trädgårdsstaden etapp III, förundersökning, för Skövde kommun.
- RAÄ Vättnlösa 31:1, förundersökning, Limmergårds Lantbruk AB.
- Falköping, Va-ledning etcetera, schaktkontroll, för Falköpings kommun.
- Skara, domkyrkan, schaktkontroll, för Skara Pastorat.
- Skara, kv. Venus, schaktkontroll, för Skara kommun.
- Skara, Gamla Staden 2:1/busstationen, schaktkontroll, för Skara kommun.
- Skara, Djäkneskolan, schaktkontroll, för Skara kommun.
- Flistad 12:1, schaktkontroll, för Norra Billingens pastorat.
- Skövde, Horsås, RAÄ Skövde 169, schaktkontroll, för Skövde kommun.
- Mariestad, RAÄ 22:1, ny gångbro över Tidån, schaktkontroll, för Mariestads kommun.
- Falköping, Gudhem, RAÄ Gudhem 195:2, schaktkontroll, för Stenstorps pastorat.
- Fullösa 27, schaktkontroll, för Götene kommun.

Undersökning

- Hångsdala 4:1, fördjupat kunskapsunderlag i form av mindre undersökning, för Länsstyrelsen.
- RAÄ Falköping 28:1, efterkontroll, för Falköpings kommun.

Andra underlag, till exempel förstudier, besiktningar på uppdrag med mera

- Kulturhistoriskt/fördjupat kunskapsunderlag avseende Billingebacken, för Skövde kommun.
- Väg 49 – väg 2747, fördjupat kunskapsunderlag/inventering, för Ångpanneföreningen/Trafikverket.

Externa osteologiska uppdrag

- Gällivare RAÄ 2367 och 2458, Gällivare kommun. Norrbottens museum.
- Jukkasjärvi RAÄ 723, Kiruna kommun. Norrbottens museum.
- Kourmakka, Kiruna kommun. Norrbottens museum.
- Nya Lödöse, Göteborg. Arkeologerna Statens Historiska Museum.
- Vårgårda SU, Lödöse museum/Västarvet.

Byggnadsantikvarisk verksamhet

Byggnadsminnen, besiktningar med mera

- Brännegården 1:3, Sätters sn, Skövde kn. Skiftesverklada.
- Mariestads prästgård, Mariestads stad och kn. Renovering av flygel.
- Skara järnvägsstation, Skara stad och kn. Ommålning fasad och tak.
- Skärv, Skärvs sn, Skara kn. Lusthus.
- Stora Eks herrgård, Eks sn, Mariestads kn. Besiktning rörande elsanering och målningsarbeten.
- Kungsvillan, Karlsborgs stad och kn. Kungens kök och stallmästarbostaden, besiktningar inför renoveringsåtgärder.
- Orreholmens kungsgård, Skörstorps sn, Falköpings kn. Bygge av balkong och ommålning.
- Ödegården, Ugglum 12:7, Ugglums sn, Falköpings kn. Skiftesverklada.

Bidragsärenden profant

- Rantens hotell, Falköpings stad och kn. Ommålning av fasad.
- Skara gamla vattentorn, Skara stad och kn. Projektering av renovering.

Besiktningar och yttranden – kyrkor

- Bredsäters kyrka, Bredsäters sn, Mariestads kn. Byte av syll.
- Floby kyrkogård, Floby sn, Falköpings kn. Ny ekonomibyggnad.
- Lugnås kyrka, Lugnås sn, Mariestads kn. Fasadrenovering.
- Strö kyrka, Strö sn, Lidköpings kn. Murverk och torntak.

Antikvarisk medverkan – kyrkor

- Bjärklunda kyrka, Härlunda sn, Skara kn. Omläggning av skiffertak.
- Björsäters kyrka, Björsäters sn, Mariestads kn. Ljudanläggning.
- Breviks kyrkogård, Breviks sn, Karlsborgs kn. Tjärning stapeltak.
- Brismene kyrkogård, Brismene sn, Falköpings kn. Omtäckning av tak på uthus.
- Grevbäcks kyrka, Grevbäcks sn, Hjo kn. Dendrokronologisk provtagning av taklag och klockstapel.
- Grevbäcks kyrka, Grevbäcks sn, Hjo kn. Fasadrenovering och tjärning av stapel.
- Gökhems kyrka, Gökhems sn, Falköpings kn. Antikvarisk städning av kyrkvind.
- Gösslunda kyrka, Gösslunda sn, Lidköpings kn. Byte av spåntäckning på torntak.
- Jäla kyrka, Jäla sn, Falköpings kn. Ommålning av fönster.
- Kinneveds kyrka, Kinneveds sn, Falköpings kn. Fasadrenovering.
- Leksbergs kyrka, Leksbergs sn, Mariestads kn. Ljudanläggning.
- Mariestads domkyrka, Mariestads stad och kn. Renovering av masverksfönster.
- Mariestads domkyrka, Mariestads stad och kn. Restaurering av nummertavlor.
- Mariestads södra begravningsplats, Mariestads stad och kn. Restaurering av Kööpska graven.
- Marka kyrka, Marka sn, Falköpings kn. Antikvarisk städning av kyrkvind.
- Mölltorps kyrka, Mölltorps sn, Karlsborgs kn. Tjärning takryttare.
- Norra Fågelås kyrka, Norra Fågelås sn, Hjo kn. Efterbesiktning renovering trappa.
- Norra Fågelås kyrka, Norra Fågelås sn, Hjo kn. Konservering av relief på gravkor.
- Norra Fågelås kyrka, Norra Fågelås sn, Hjo kn. Tjärning av tak.
- Norra Fågelås kyrkogård, Norra Fågelås sn, Hjo kn. Reparation av panel på klockstapel.
- Skara domkyrka, Skara stad och kn. Ny bokbords- och informationsavdelning.
- Skara domkyrka, Skara stad och kn. Tillgänglighetsanpassning av västentré.
- Skallmeja kyrka, Skallmeja sn, Skara kn. Omläggning av skiffertak.

Antikvarisk medverkan och yttranden – profan bebyggelse

- Brandmuseet, Skara stad och kn. Omläggning av skiffertak.
- Djäkneskolan, Skara stad och kn. Omläggning av skiffertak.
- Falkängen, Hönsäter 5:72, Österplana sn, Götene kn. Byte av golv i före detta arbetarbostad.
- Hedåkers säteri, Hedåker 1:14, Hyringa sn, Grästorps kn. Ändring av flygel.
- Hôtel Billingen, Skövde stad och kn. Ommålning av foajé.
- Mössebergsparken, Mösseberg 49:10, Falköpings stad och kn. Restaurering av Norra Svandammen.
- Piperska Lazarettet, Brunnsborg 7:2, Ova sn, Götene kn. Målning och reparationer.
- Råbäcks Mekaniska Stenhuggeri, Råbäck 1:3, Medelplana sn, Götene kn. Renovering av fönster.
- Skara rådhus, Skara stad och kn. Fasadrenovering.

Kulturmiljöunderlag och dokumentationer

- Bocksjö kyrkogård, Udenäs sn, Karlsborgs kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Breviks kyrkogård, Breviks sn, Karlsborgs kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Djäkneskolan, Skara stad och kn. Förprojektering inför omdaning till kommunhus.
- Edåsa kyrkogård, Edåsa sn, Skövde kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Forsby kyrkogård, Forsby sn, Skövde kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Forsviks kyrkogård, Udenäs sn, Karlsborgs kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Göteborgs stadshus, kv. Högvakten, Nordstaden 16:2, Göteborgs stad och kn. Byggnadsarkeologisk undersökning av källare.
- Göteborgs stift. Förstudie (Västarvet) och stiftsprojekt rörande medeltida kyrkotaklag.
- Härja kyrkogård, Härja sn, Tidaholms kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Hömbs kyrkogård, Hömbs sn, Tidaholms kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Karlsborgs norra kyrkogård, Karlsborgs stad och kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Karlsborgs södra kyrkogård, Karlsborgs stad och kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Kungslena kyrkogård, Kungslena sn, Tidaholms kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Mölltorps kyrkogård, Mölltorps sn, Karlsborgs kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Sventorps kyrkogård, Sventorps sn, Skövde kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Tidaholms norra kyrkogård, Tidaholms stad och kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Udenäs kyrkogård, Udenäs sn, Karlsborgs kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Varola kyrkogård, Varola sn, Skövde kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Vretens kyrkogård, Ljunghems sn, Skövde kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.
- Värsås kyrkogård, Värsås sn, Skövde kn. Vård- och underhålls- samt bevarandeplan.

Arkeologiska rapporter

- 2017:1 Arkeologisk utredning steg 1. Inför planering av nytt avloppsreningsverk, Lidköpings socken och kommun, Västergötland.
- 2017:2 Mindre utredning inför borttagande av jordkällare, RAÄ Norra Vånga 1:1, Norra Vånga socken, Vara kommun, Västergötland.
- 2017:3 I Biskopsgårdens hage – sommaruniversitetet gräver på Bissgård'n. Arkeologisk forskningsundersökning 2010. Fornlämning 18, Husaby socken, Götene kommun, Västergötland.
- 2017:4 Arkeologisk utredning inför detaljplan för Skaraborgs sjukhus, Ryds socken, Skövde kommun, Västergötland.
- 2017:5 Arkeologisk förundersökning, RAÄ Skara 83:1, Hospitalsgården, Skara socken och kommun, Västergötland.
- 2017:6 Inför nytt reningsverk i Lidköpings kommun. Arkeologisk utredning steg 2, Lidköpings socken och kommun, Västergötland.
- 2017:7 Arkeologisk schaktningsövervakning inom kv. Venus 12, fornlämning Skara 68, Skara socken och kommun, Västergötland.
- 2017:8 Arkeologisk utredning för djurstall vid Lunneberg 3:1, Sävare socken, Lidköpings kommun, Västergötland.
- 2017:9 Arkeologisk utredning för ny lokalväg vid Skålltorp 2:4 med flera, Skärvs socken, Skara kommun, Västergötland.
- 2017:10 Arkeologisk utredning för området Simmesgården i Varnhem, Klostret 22:1 i Skara kommun, Västergötland.
- 2017:11 Kulturhistoriskt underlag, Billingebacken, Skövde socken och kommun, Västergötland.
- 2017:12 Inför ombyggnad av E 20 – delen Vilan-Ledsjö, arkeologisk utredning steg 2. Ledsjö, Skara och Skånings-Åsaka socknar, Götene och Skara kommuner, Västergötland.
- 2017:13 Arkeologisk utredning vid väg 26/2859, Friggeråker 19:1 med flera, Friggeråkers socken, Falköpings kommun, Västergötland.
- 2017:14 Arkeologisk utredning inför bergtäkt, Sörby 7:10 med flera, Sörby socken, Falköpings kommun, Västergötland.
- 2017:15 Arkeologisk schaktkontroll vid Gudhems kyrka, fornlämning 72 och 195, Gudhems socken, Falköpings kommun, Västergötland.
- 2017:16 Arkeologisk schaktkontroll inom och vid fornlämning 27:1 i Fullösa socken, Götene kommun, Västergötland.
- 2017:17 Arkeologisk utredning steg II. Inför ombyggnad av väg E 20 delen Ribbingsberg-Eling, Vara och Essunga kommuner, Västergötland.

- 2017:18 Arkeologisk utredning steg II. Inför ombyggnad av väg E 20 delen Eling-Vara, Vara kommun, Västergötland.
- 2017:19 Arkeologisk förundersökning inför anläggande av djurstall RAÄ Vättlösa 31:1, Vättlösa socken, Götene kommun, Västergötland.
- 2017:20 Arkeologisk schaktningsövervakning inom kv. Markisen 2, fornlämning Skövde 169, Skövde socken och kommun, Västergötland.
- 2017:21 Arkeologisk utredning inför anläggande av djurstallar, Ottravad 5:9, Ottravads socken, Tidaholms kommun, Västergötland.
- 2017:22 Arkeologisk schaktningsövervakning inom fornlämning RAÄ Mariestad 22:1 inom fastigheten Gamla Staden 6:1, Mariestads socken och kommun, Västergötland.
- 2017:23 Schaktningsövervakning förbi RAÄ Flistad 12:1, Flistads socken, Skövde kommun, Västergötland.
- 2017:24 Hångsdala RAÄ 4:1 – förmodad grav vid Gissebergets fot. Arkeologisk förundersökning av fornlämning 4:1 i Hångsdala socken, Tidaholms kommun, Västergötland.
- 2017:25 Gravfält från järnålder vid trafikplats väg 49 – Arkeologisk förundersökning av gravfält RAÄ 35, Varnhems socken, Skara kommun, Västergötland.
- 2017:26 Detaljplan Rosenberg, Tidaholms kommun. Arkeologisk utredning.
- 2017:27 Arkeologisk schaktningsövervakning inom kv. Domkyrkan 1, fornlämning 68, Skara socken och kommun, Västergötland.

Byggnadsantikvariska rapporter

- 2017:1 Hôtel Billingen. Kv. Fjolner 7, Skövde stad och kommun, Västergötland. Renovering av tak och fasader 2015-2016. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:2 Valla tingshus. Valla 8:1, Fägre socken, Töreboda kommun, Västergötland. Renovering av tak och fasader 2014-2016. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:3 Almnäs, Lilla Staten. Almnäs 1:1, Norra Fågelås socken, Hjo kommun, Västergötland. Renovering av tak 2016. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:4 Börstigs kyrka. Börstig 4:1, Börstigs socken, Falköpings kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med fasadrenovering och målning av tak. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:5 Fästningstorget. Karlsborgs fästning, Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Ny stenläggning 1996. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:6 Norra Fågelås kyrka. Hjo Prästebolet 2:1, Norra Fågelås socken, Hjo kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med renovering av fasader, kyrkogårdsmur och panel på klockstapel. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:7 Träbryggan. Karlsborgs fästning, Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Restaurering 1999. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:8 Östra anslutningsverket. Karlsborgs fästning, Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Restaurering 1994-1995. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:9 Fortifikationshuset m.m. Karlsborgs fästning, Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Renovering 1996-1998. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:10 Proviantsmagasinet. Karlsborgs fästning, Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Ombyggnad 2002. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:11 Kommendantshuset. Karlsborgs fästning, Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Renovering 2002. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:12 Skara domkyrka. Domkyrkan 1, Skara stad, Skara kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med installation av ljud, bild och pentry. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:13 Göteborgs stadshus. Kv. Högvakten, Nordstaden 16:2, Göteborgs stad och kommun, Västergötland. Byggnadsarkeologisk undersökning av källare.
- 2017:14 Tidavads klockstapel. Tidavad 24:1, Tidavads socken, Mariestads kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med byte av skadade syllar. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:15 Marka kyrka. Marka 10:1, Marka socken, Falköpings kommun, Västergötland. Antikvarisk städning och undersökning av vind samt taklag.
- 2017:16 Råbäcks mekaniska stenhuggeri. Råbäck 1:3, Medelplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering av fönster, etapp 3. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.

- 2017:17 Piperska lazarettet. Brunnsborg 7:2, Ova socken, Götene kommun, Västergötland. Målning och diverse reparationer, etapp 2, 2017. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:18 Norra Vings kyrka. Norra Vings socken, Skara kommun, Västergötland. Renovering av fasad och fönster. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:19 Gökhem kyrka. Gökhem 16:1, Gökhem socken, Falköpings kommun, Västergötland. Antikvarisk städning och undersökning av vind samt taklag i långhus.
- 2017:20 Mössebergsparken. Mösseberg 49:10, Falköpings stad och kommun, Västergötland. Restaurering av Norra Svandammen. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:21 Forsby kyrkogård. Forsby 1:11, Forsby socken, Skövde kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2017:22 Vårsås kyrkogård. Vårsås 17:1, Vårsås socken, Skövde kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2017:23 Sventorps kyrkogård. Sventorp 6:1, Sventorps socken, Skövde kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2017:24 Djäkneskolan i Skara. Kv. Saturnus 1, Skara stad och kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med omläggning av skiffertak. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:25 Gösslunda kyrka. Gösslunda 36:1, Gösslunda socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med renovering av torntak. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:26 Leksbergs kyrka. Leksberg 20:1, Leksbergs socken, Mariestads kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med installation av ny ljudanläggning. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:27 Bjärklunda kyrka. Skrelunda 7:1, Härlunda socken, Skara kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med omläggning av skiffertak. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:28 Grevbäcks kyrka. Prästgården 1:7, Grevbäcks socken, Hjo kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med fasadrenovering på kyrka och klockstapel. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:29 Härja kyrkogård. Härja 10:1, Härja socken, Tidaholms kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2017:30 Hömbs kyrkogård. Kavlås 5:1, Hömbs socken, Tidaholms kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2017:31 Kungslena kyrkogård. Kungslena 53:1, Kungslena socken, Tidaholms kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2017:32 Varola gamla och nya kyrkogård. Varola Prästbol 10:1 och Varola 9:1, Varola socken, Skövde kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2017:33 Vretens kyrkogård. Kyrkojorden 1:1, Ljunghems socken, Skövde kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan (rev) samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2017:34 Edåsa kyrkogård. Edåsa 4:1 och Edåsa 1:19, Edåsa socken, Skövde kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2017:35 Tidaholms norra kyrkogård. Vattningen 3:6, Tidaholms stad, Tidaholms kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2017:36 Kinneveds kyrka. Kinneved 6:1, Kinneveds socken, Falköpings kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med fasadrenovering. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:37 Skara rådhus. Kv. Rådhuset 12, Skara stad, Skara kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med fasadrenovering. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2017:38 Breviks kyrkogård. Kyrkobolet 2:1, Breviks socken, Karlsborgs kommun. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.

STYRELSE

Styrelsens ledamöter

Ordinarie

Roland Andersson, ordf.
Vivi-Ann Nilsson
Ingrid A Jarlsson
Eva Eriksson
Gerhard Annvik
Carina Ahlström, v. ordf.
Sune Johansson
Ragnar Sigsjö
Anna Maria Claesson

Utsedd av

Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen
Skara kommun
Skara kommun
Västergötlands Fornminnesförening
Västergötlands Fornminnesförening

Suppleanter

Birgitta Johansson
Leif Avlskarl
Magnus Gunnarsson
Laila Skantz
Lars Berg
Göran Englund
Anna Margaretha Alströmer

Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen
Skara kommun
Skara kommun
Västergötlands Fornminnesförening
Västergötlands Fornminnesförening

Revisorer

Staffan Albinsson
Marianne Lönnerblad
Staffan Setterberg
Klas Björnsson

Västra Götalandsregionen
Skara kommun
Västergötlands Fornminnesförening
Stiftelsen Västergötlands museum

Revisorssuppleanter

Marie Engström Rosengren
Lars Olén
Niklas Hansson

Västra Götalandsregionen
Skara kommun
Västergötlands Fornminnesförening

Styrelsen har under året haft sex ordinarie sammanträden: 27/2, 18/4, 12/6, 28/8, 16/10 och 11/12.

REDOVISNING AV UPPDRAG

Västra Götalandsregionen

Uppföljning av uppdrag för verksamheter med uppdragsbaserat verksamhetsstöd eller långsiktigt uppdrag 2015-2017

Västergötlands museum
År: 2017

Rapport och prognos

Kortfattad sammanfattning av verksamheten 2017

Året präglades mest av den stora publikströmningen till Kata Gård. Den nya överbyggnaden i Varnhem invigdes den 7 maj 2017 och hölls öppen för publika besök till och med den 5 november 2017. Inför invigningen hölls en Öppet hus-dag med miniseminarier och förhandstitt bakom kulisserna.

Besöksmålet Kata Gård och utställningen KATA GÅRD – kristna vikingar i Varnhem besöktes av drygt 70 000. Utställningen i Varnhem kompletterades med den nya basutställningen KATA OCH KÄTTIL i museet, med originalfynd från utgrävningarna. I utställningen visas också den mycket omtyckta modellen av Kata. Modellen, som skapades av Oscar Nilsson under vårvintern 2017, är en rekonstruktion i vax baserad på kvarlevor och DNA efter Kata, som alltså var den kvinna som låg begravd i den mest betydelsefulla graven i Varnhem.

Under året producerades som ovan nämnts två basutställningar, KATA GÅRD i Varnhem och den permanenta utställningen KATA OCH KÄTTIL på museet samt sex tillfälliga utställningar. De tre största egna utställningarna HÅR – vem bryr sig?, AMBROTYPEN – Skarabor och Skaraborgare omkring år 1860 och STEN producerades i nära samarbete med flera av länets ideella föreningar och organisationer. Även de tillfälliga utställningarna PIXLAR – mellan Pong och Playstation, MATCHMAKING och FAS TRÄ – åtta slöjdare” blev mycket uppskattade. Samtliga utställningar lockade både många besökare och nya målgrupper, en yngre publik och särskilda målgrupper som släktforskare, barnfamiljer och TV-spelfantaster.

Under året genomfördes ett sjuttioal program, evenemang, workshops och konserter. De kvällsöppna onsdagarna fylldes med program nästan varje vecka – de flesta med musik, föredrag och visningar. Vissa föredrag drog en stor publik – bland annat bloggaren Sara Bäckmo. Under 2017 märktes en ökning av antalet deltagare under onsdagskvällarna, vilket kan indikera på att de nu, efter cirka två år, är väl inarbetade som en programkväll.

Det totala besöksantalet steg från 120 696 år 2016 till 176 716 år 2017.

Särskilt angelägen var vi om uppdraget att bevara och tillgängliggöra samlingarna genom en tydlig satsning på digitaliseringen. Innan sommaren blev enheten styrkt av en föremålsassistent och under hösten kom ännu en assistent till vars arbetsuppgift främst är att inventera och digitalisera föremål. På grund av den ökade personalstyrkan och omfördelningen av uppgifter kunde ett inventeringsprojekt startas och handläggningen kring accessioner påbörjas igen efter ett uppehåll under året innan. Efter konverteringen från Sofie till Primus vid årsskiftet 2016/2017 påbörjades också städningen i den nya databasen och upplärningen för personalen. Ett stort arbete var att förbereda en publicering av objekt på DigitaltMuseum, vilket blev klart till 1 september.

I Fornbyn är många av fastigheterna i ett stort vårdbehov på grund av eftersatt underhåll, men genom att följa den upprättade "Vård- och underhållsplanen" åtgärdas mer och mer saker efter prioriteringsordning. Inom trädgårdsodlingen har en odlingsyta skapats där det odlades bland annat kulturhistorisk tobak. Resurscenter Fontänen, Skara kommun, har traditionsenligt haft kaféverksamhet i lanthandeln och Skara Biodlarförening har fortsatt skött sina bikupor och haft föreläsningar under onsdagskvällar. Nostalgikvällen i Fornbyn var ett bland de mest välbesökta och populära arrangemangen under sommaren 2017. Den kända Skaraorkestern Five Teddys spelade och en till viss del 60-talsklädd publik dansade på dansbanan, kastade pil, åt korv med bröd och spelade på chokladhjulet.

I Heljesgården påbörjades en städning, registrering och fotografering av inmärkta föremål i matkällaren och i köket. Målet är att miljön får tillbaka sitt ursprungliga utseende. Under året sköttes gräsytor, och de odlingsytor som inte är utarrenderade plöjdes, såddes och skördades på traditionellt sätt med häst.

Under hösten 2017 gjordes en särskild satsning på att levandegöra Kråks herrgård. Efter den sista restauratörens konkurs våren 2015, då restaurangköket tömdes på sina inventarier, har herrgården och restaurangdelen stått mer eller mindre obrukad. Det första arrangemanget var en historisk maskeradbal, som var ett samarbete med Göteborg Baroque och Skara kommun. Musikkvällar, visningar, julmarknaden Kråkjul och ett antal barnprogram blev välbesökta och många uttryckte en önskan om fler liknande arrangemang på Kråks. I november och december uthyrdes restaurangen för sex julbord.

Museets verksamhet strävade efter att vara angelägen, aktuell, berörande och betydelsefull. Därför var det särskilt viktigt att möta den efterfrågan på verksamhet för de nyanlända som uppstod i samband med flyktingmottagandet vid Stora Ekeberg i Skara. Resultatet blev ett uppskattat hantverksprojekt med regelbundna träffar på museet för de nyanlända kvinnorna. Varje vecka med start i oktober 2016 till våren 2017 träffade en grupp på 20-30 kvinnor museets kulturarvspedagog och de virkade, stickade, gjorde pappersslöjd, tittade på museets utställningar och småpratade över en kopp kaffe eller te. Projektet utvecklades till att också omfatta ett antal språkkaféer.

Kulturmiljöenheten har medverkat i och utfört ett flertal olika typer av projekt och uppdrag. Enbart inom arkeologin utfördes runt 40 uppdrag mot betalning. I hög grad har planeringen av ombyggnation av europaväg 20 medfört arkeologiska utredningsuppdrag från Vårgårda kommun, genom Essunga, Vara, Skara, Götene och Mariestads kommuner. Byggnadsantikvarierna har till exempel handlagt drygt 10 kommunala planer. Medverkan har skett vid olika typer av uppdrag utförda av Västarvet. Remissvar och yttranden har gjorts av enheten gentemot Länsstyrelsen. Dessa har främst berört bygg- och kyrkoärenden men även olika typer av planärenden. Därtill kommer muntliga samråd med både länsstyrelsen, kommuner och allmänhet. Allmänna förfrågningar från hela Västergötland har besvarats vid drygt 50-100 tillfällen under året och omfattat området från Gullspång i norr till Styrso i söder. Västergötlands museum ingår i den regionala samrådsgruppen för Skara stift.

Attraktionen av den tidigkristna kyrkogrunder i Varnhem och basutställningen visade sig vara stor. Enheten för kulturmiljö genomförde cirka 100 guidade visningar för olika typer av grupper, både vuxna och barn. För att stärka värdskapet och ge ökad service till besökarna i Varnhem ordnade Västergötlands museum och Skara kommun tillsammans en bemannad turistinformation i Ryttagården under alla dagar från midsommar fram till mitten av augusti. I månadsskiftet juni-juli genomfördes arkeologiska undersökningar av en husgrund vid kyrkogrunder med ett 30-tal arkeologistuder. I anslutning arrangerades en vikingadag på Kata Gård där besökarna kunde få veta mer om olika hantverk, matlagning och vikingatida stridskonst. Under en dag i jul arrangerades en arkeologiskola för barn.

Under året skedde förändringar i personalstyrkan. En arkivarietjänst blev vakant och har inte tillsatts under året. I augusti 2017 slutade en snickare och en fastighetsansvarig lämnade museet i december. En tvist om turordningsbrott gällande en antikvarietjänst kunde avslutas med en förlikning. Samlingsenheten ökade personalstyrkan genom omplacering av två föremålsassistenter på deltid.

1. Redovisa avvikelser från genomförandeplanen 2017

Under 2017 kunde museets arkivenhet inte genomföra det planerade digitala pedagogiska projekt för skolor som skulle omfatta digitaliserade handlingar, foton och lärarhandledningar, då arkivarien slutade och inte tillsattes under 2017.

Mål 1

Västergötlands museum är en efterfrågad kunskapsorganisation av kommuner, civilsamhälle, näringsliv, folkbildning och universitet

1. Resultat 2017 av de kvantitativa indikatorerna i uppdraget

Indikator	Resultat	Frivillig kommentar
Antal samarbeten med kommunernas förvaltningar	9 	Tidsresan för alla 7-åringar i Skara Varnhemsprojektet Kulturnatten och kulturveckan Spökvandring med estetprogrammet på Katedralskolan Nätverk kring bildarkiven med Tidaholms och Falköpings kommun Musikteater med musikskolan i Skara Maskeradbal på Kråks med Skara kommun 1700-talsveckan med Skara kommun Integrationsprojekt med Skara kommun
Antal samarbetsprojekt med civilsamhället/folkbildningen	16 	Street Star Cruisers MEGA – näringslivet i Skara Västergötlands Fornminnesförening Skara Gille, PRO Axevalla Folkdansgille Skaraborgs Taxklubb Skara Biodlareförening NBV Väst, Bilda, Sensus Studieförbundet Vuxenskolan Svenska kyrkan och Skara Stift Privatsamlare TV-spel
Samarbeten med högskola och universitet	2 	Göteborgs Universitet Högskolan i Skövde
Samarbetsformer med högskolor, universitet, studieförbund och folkhögskolor	2 	Projekt kring kvinnodagen Utgrävningar i Varnhem
Antal objekt i samlingarna som digitaliserats	2773 	1054 objekt registrerades med bild. Totalt registrerades 1237 bilder till de 1054 posterna. Arbete med att anpassa Primus till museets förhållanden har pågått under hela 2017.
Interaktiva lösningar som utvecklats – samverkan inom ramen för spelteknologi	0 	

Styrelsens nöjdhetsindikatorer:

 Hög nöjdhet Uppåtgående Låg nöjdhet

2. Prognos för måluppfyllelse 2018

Västergötlands museum har under snart 150 år arbetat med historia och kulturarv. Museet ska kontinuerligt fördjupa förståelse och bidra med forskning till utveckling, nya idéer och insikt genom att samla, vårda och visa kulturarv samt samtidskultur. Västergötlands museum är en efterfrågad kunskapsorganisation för kommuner, civilsamhälle, näringsliv, folkbildning och universitet. Vi samverkar med allt fler föreningar, organisationer och kommuner och personalens kunskap och kompetens om Västergötland är omfattande och betydelsefull. Kulturmiljöenheten besitter god kunskap om områdets förhistoria, medeltid, agrarhistoria, byggnadskultur och osteologi och gör utredningar, rådgivningar och föreläser. Museets föremålsenhet och arkivenhet förmedlar kunskap, hanterar dokumentation och förmedling av föremål och fotografier.

Museets pedagog kommer att genomföra "Tidsresan" och andra program med betoning på 1800- och det tidiga 1900-talets vardagsliv med hantverk och berättelser i Fornbyn. Verksamhetens målgrupper kommer att vara skolelever, föreningar, vuxengrupper med flera. Ett 20-tal olika program ska under sommarmånaderna locka till ett besök av Fornbyn. En öppen bigård ska bidra till en förbättrad förståelse av miljön.

Särskilda program riktas till barn och unga i anslutning till årets tillfälliga utställningar, samt erbjuds under sport- respektive höstlov.

I arkivenheten ska arbetet med att utarbeta och förankra ett e-arkiv och en verksamhetsbaserad arkivredovisning fortsätta, även arbetet med Ämbetsarkivet och Enskilda arkiv ska fortgå som tidigare. Scanning av dokument för digitalisering ska påbörjas. Museets arkiv påvisar fortfarande stora behov av en ökad kvalitet i förtecknandet och att en omförteckning av arkiven enligt Allmänna arkivsystemet måste utföras så att de kan föras in i Visual Arkiv. Detta kommer att ske fortlöpande under många år.

Bildarkivet ska arbeta med att bevara den dokumentation som producerades tillsammans med Skara släktforskarförening för utställningen AMBROTYPER och informationen ska publiceras på DigitaltMuseum. En genomlysning av bildarkivet visade att bildarkiven inte förtecknats då de togs emot och det arbetet har nu påbörjats, men projekt och bildbeställningar måste ändå prioriteras.

Besöksmålutvecklingen i Varnhem där museet, Skara kommun och Skara Pastorat samverkar ska fortsätta enligt avtal under de kommande åren. I juli planeras olika temavandringarna, föredrag och en Öppet hus-dag.

Tillsammans med Skara kommun ska museet disponera Ryttagården och där kunna ge information och service om Varnhem och i Skara till besökarna. Forskningen om "Varnhem innan munkarna kom" fortsätter vidare. Inom ramen av det Europeiska Kulturarvsåret planeras tillsammans med Västra Götalandsregionen ett internationellt forskningsseminarium om Cistercienserkloster.

Ryttagårdens forna ägor, som består av 14 hektar åker och betesmark, ska köpas in av Skara kommun för att anlägga våtmark och vandringsleder i klostrets närområde. Anläggningsarbetet kommer att pågå under 2018 och innebär då bland annat arkeologiska utgrävningar och därmed ökad kunskap om klostrets ekonomi-byggnader, vattenförsörjning och förmodade dammanläggningar.

En stor samtidsarkeologisk utställning planeras till sommaren 2018. Arkeologi har varit och är en viktig del av museets verksamhet och ett mångvetenskapligt forskningsfält som berör många andra akademiska ämnesdiscipliner. "I skuggan av kriget, tretton långa dagar" är ett projekt skapat av arkeologiska institutionen vid Göteborgs universitet som belyser Kubakrisen 1962. Krisen utspelade sig på TV över hela världen och var det närmaste det kalla kriget kom att utvecklas till ett fullskaligt kärnvapenkrig. Sambanden mellan den lilla och stora historien framhävs med personliga minnen och individuella erfarenheter. Den lilla berättelsen kommer att ge en mänsklig dimension som gör det möjligt att förstå de stora händelserna. I utställningen visas en dokumentation av raketramperna där ryska ballistiska robotar placerades. Utställningen produceras av museet och visas även i Havanna på Kuba.

Den andra egenproducerade utställningen som handlar om "Gutenberg och det tryckta ordets effekter" kommer att visas under hösten 2018. Den tematiserar boktryckarkonsten som förändrade människans sätt att tänka. Johannes Gutenbergs uppfinning innebar både en teknisk- och en informationsrevolution, men var också en politisk angelägenhet för kontroll och censur. Idag håller de tryckta mediernas gränser på att upphävas i en digital struktur, som kan spridas gränslöst och som är närmast omöjlig att utplåna.

Utställningen om Electrolux i Mariestad baseras på museipedagogens aktiva insamling av intervjuer av tidigare anställda vid den stora kylskåpsfabriken. Under våren 2017 lades tillverkningen ner och produktionen flyttades till Ungern. I utställningen förtydligas globaliseringens vinnare och förlorare, arbetsmarknadens och samhällets förändringar.

Med VINNARE OCH FÖRLORARE och HEMÅT – Skaraborgska serieskapare visar museet två inlånade utställningar. Den första är en fotoutställning om svensk natur och den miljöpåverkan som påverkar arterna och den andra handlar om fjorton serieskapare med rötter i Skaraborg.

Basutställningarna SKARA I MEDELTID och AGNES DE FRUMERIE vidareutvecklas och renoveras under året. I en tillfälligt stängd lokal på plan 1 i gamla museibygnaden projekteras under året en föremålsrik skådesamling. I rummet ska museet presentera "själbärare" ur den egna makalösa samlingen, föremål som har en stark funktion som minnesbärande eller minnesfästade. Den materiella världen har fått en förnyad aktualitet i forskningen med nya perspektiv. Skådesamlingen ska visa ting med utgångspunkt i ett narrativt perspektiv, det vill säga: vad berättar de och vilka berättelser ger de upphov till.

Vi vill även 2018 fortsätta att erbjuda en bred verksamhet som kan intressera många målgrupper. I samband med den Internationella Kvinnodagen arrangeras en heldag med program som utformas och genomförs i samverkan med Studieförbundet, Skara kultur och fritid, Scen Vara, kvinnojourerna med flera.

Det är viktigt för museet att ha ett brett kontaktnät och samverka med andra. Bland museets betydelsefulla partners återfinns bland andra Skara kommun, näringslivsföreningen MEGA, Museikollegiet Skaraborg och Katedralskolan i Skara för samverkan kring bland annat Kulturnatten och Kulturveckan. Verksamheten kring släktforskning ska fortsätta med bland annat släktforskarkaféer i samverkan med Skara Släktforskarförening.

För att kunna leva upp till våra mål är den interna kompetensutvecklingen av stor betydelse. Att delta i seminarier, nätverksträffar och liknande ses därför som mycket viktigt för att vi ska hålla oss uppdaterade.

Mål 2

Västergötlands museum är en resurs för invånarna i utvecklingen av natur- och kulturarvet

1. Resultat 2017 av de kvantitativa indikatorerna i uppdraget

Indikator	Resultat	Frivillig kommentar
Antal utvecklade pedagogiska program utanför museet	4 	Vandring mellan industrihistoriska platser i Skaraborg Vikingaliv i Varnhem Arkeologiskola för barn Pedagogiska utgrävningar i Varnhem
Programverksamhet i Fornbyn och på Heljesgården	20 	Tidsresan Loppmarknader Nostalgikväll Mors dag Veteranfordonsträffar Midsommarfirande med mera
Arbetet med tillfälliga utställningar	4 	Utställningen Matchmaking lyfte fram en enskild lokal samlares samling av tändsticks-tavlor, samt belyste fenomenet som var en populär hobby under 1940-50-talen. Utställningen Sten och dess guidebok gjordes i samverkan med Västergötlands Fornminnesförening med stöd av Länsstyrelsen, Sparbanksstiftelsen och Skara kommun. Utställningen Hår var en kulturhistorisk exposé där Skaras frisörer och konstnärer medverkade, samt föremål från museets samlingar. Utställningen Ambrotyper producerades i nära samarbete med Skaras Släktforskarförening.
Antal tillfälliga utställningar	5 	Matchmaking Sten Hår Fas Trä Ambrotyper

Styrelsens nöjdhetsindikatorer:

 Hög nöjdhet Uppåtgående Låg nöjdhet

2. Prognos för måluppfyllelse 2018

Till 2018 planeras fler verksamheter utanför museibygnaden som berör natur- och kulturarvet. Kata Gårds läge i Varnhem, i en fantastisk kulturmiljö, bjuder på alla förutsättningar för unika upplevelser. Under 2018 ska 100 guidningar genomföras i Varnhem, dels för inbokade grupper, dels som öppna dagliga guidningar och i parken runt Kata Gård ska nya skyltar sättas upp i området inom klosterruinen och längs Rosenstigen.

I den tidigare nämnda Ryttagården i Varnhem kommer det också att finnas en utställning om arbetet med att skapa en UNESCO Geopark Platåbergen. I utställningen, som museet är delaktig i, belyses Billingens unika geologiska förutsättningar och människans utnyttjande av detta landskap genom historien. Museet planerar också att initiera en ny tradition med en årlig Viktoria-vandring längs Pilgrimsleden den andra lördagen i september till minne av kronprinsessans vandring 2017.

Besökarantalet 2017 visar att Kata Gård och Varnhem attraherar en stor publik och att det finns behov av en förbättrad kapacitet kring parkering, toaletter och det lokala kaféet.

Målet för verksamheten i Varnhem är att initiera en internationell historierelaterad kulturturism. Med informationsfoldrar på tyska och engelska höjer vi platsens tillgänglighet för utländska turister. En omfattande guideutbildning ska säkerställa kunskaper för gruppvisningar i Varnhem. Museet har tillsammans med Skara kommun, påbörjat ett arbete att göra olika resepaket, som kan erbjudas de kulturintresserade besökarna.

Potentialen för pilgrimsvandringar är stor. Museet ska i samverkan med Skara kommun utveckla nya vandringsstråk i Varnhem med utgångspunkt från Ryttagården. Det gäller även de befintliga leder, främst Pilgrimsleden och Rosenstigen, som vi vill utveckla i samverkan med Skara Pastorat, Skarke-Varnhem Hembygdsförening och Pilgrimsföreningen.

Under 2018 planeras flera öppna seminarier. I januari hålls vårmötet av FoMu, Forskning vid museer, ett nätverk som samlar forskare vid svenska museer. Det öppna seminariet har temat "Skriv!". Ett internationellt forskningsseminarium om Cistercienserkloster kommer att äga rum inom ramen för det Europeiska Kulturarvsåret 2018 tillsammans med Västra Götalandsregionen. I juni arrangeras "Dachwerktreffen" på Västergötlands museum, ett nätverk av främst tyska taklagsforskare. Det är också ett utmärkt tillfälle att visa upp några av landskapets medeltida konstruktioner.

Vi strävar mot att hålla museet öppet då de stora flertalet besökare kan komma. Ambitionen är att hålla öppet längre under den ljusa tiden på året, under turistsäsongen, än under den mörka. Från och med den 1 januari 2018 gäller följande öppettider: 1 maj – 31 augusti, tisdag-söndag kl. 10-17. 1 september – 30 april, tisdag-fredag kl. 10-17, onsdag kl. 10-20, lördag-söndag kl. 11-16.

Redan under 2015 öppnade museet upp varje onsdagskväll med arrangerade program. Detta fortsätter under 2018 och målet är att de öppna programkvällarna ska utveckla museet till en självklar mötesplats. Redan nu kan vi se att det ökade antalet program, som marknadsförts effektivt genom främst nyhetsbrev och sociala medier, har ökat allmänhetens medvetenhet om museets verksamhet och också ökat intresset för museet. Flera aktörer inom hembygdsrörelsen och föreningar visade intresse för att bidra med föreläsningar, arrangemang och programkvällar.

Den livaktiga programverksamheten i Fornbyn fortsätter med loppmarknader, bilträffar, en stor nostalgikväll med mera under 2018 och kommer också att utvecklas i samarbete med bland annat aktörer från hembygdsföreningar. I lanthandeln kommer LSS-verksamheten i Skara kommun att sälja kaffe och kakor. Vi vill att Fornbyn är öppen när museet är öppet under högsäsong.

Målet är dock att museets verksamhet ska nå ut längre i regionen och i landskapet i samverkan med kommuner, föreningar och näringsliv och att föredrag, program och utställningar ska visas på fler platser än idag.

Mål 3

Västergötlands museum är en central och väl utnyttjad aktör för plats- och samhällsutveckling

1. Resultat 2017 av de kvantitativa indikatorerna i uppdraget

Indikator	Resultat	Frivillig kommentar
Turism som kan hänföras till destination Skara	3 	Varnhemsprojektet Samverkan Kråks, Skara kommun med flera Museet är en turistserviceplats
Utveckling av samarbete med Svenska Kyrkan	3 	Varnhemsprojektet Integrationsprojektet ”Luther för alla ungar” med Skara stift
Antal samverkansprojekt med andra regionala aktörer	1 	Varnhemsprojektet

Styrelsens nöjdhetsindikatorer:

 Hög nöjdhet Uppåtgående Låg nöjdhet

2. Prognos för måluppfyllelse 2018

I januari 2018 påbörjas ett samarbete mellan Stiftelsen Västergötlands museum och Stiftelsen Veterinärhistoriska Museet i Skara. Samarbete består i att antal Veterinärhistoriska museet köper ett antal tjänster från Västergötlands museum. Arbetsbeskrivningar fastställdes av Veterinärhistoriska museets styrelse och enligt dem ska den nya intendenten planera verksamheten, vårda samlingarna och fungera som museichef på 50%. Genom samarbetet förstärks området norr om domkyrkan. Veterinärhistoriska museet och dess arkiv tillsammans med Västergötlands museum, Kråks, Fornbyn och den omgivande parken bildar en unik kulturmiljö som kan utvecklas med övergripande program och gemensamma arrangemang.

Det samarbete som påbörjades med Skara kommun och Göteborg Baroque i samband med konsertserien Valle Baroque 2017 kommer att fortsätta. Under året planeras ett antal föreläsningar, konserter och en stor maskeradbal på Kråks herrgård. Målet är att återigen låta Kråks herrgård bli en mötesplats och en del av turistnäringen.

I Varnhemsprojektet arbetar museet mycket nära turistnäringen, Svenska Kyrkan och Skara kommun för att organisatoriskt utveckla Varnhem till ett betydande besöksmål i regionen. Med en nyproduktion av trycksaker på engelska och tyska ger museet en bättre service för de utländska turisterna.

Museet är aktiv i nätverk för medeltidsmuseer som också inkluderar museibutiker. Att handla är en viktig ingrediens i besöksupplevelsen och därför arbetas kontinuerligt med utvecklingen av utbudet av kvalitets-souvenirer. Gångbara produkter är smycken, historiskt formgivning som går att använda, samt böcker med medeltids-, arkeologisk- eller historiskt innehåll på flera språk.

Västergötlands museum ska bland annat medverka på Bokmässan i Göteborg hösten 2018, och kommer också att delta i det kulturpolitiska konventet Folk och Kultur tillsammans med de övriga regionala museerna.

Museets samverkan med övriga turistserviceplatser fortgår under 2018.

Årsredovisning Stiftelsen Västergötlands museum

Org.nr 868400-3190

Räkenskapsår 2017-01-01--12-31

Årsredovisning för räkenskapsåret 2017-01-01 - 2017-12-31

Styrelsen för Stiftelsen Västergötlands museum avger härmed följande årsredovisning.

Innehåll

Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	3
Balansräkning	4
Tilläggsupplysningar	6

Styrelsens säte: Skara

Företagets redovisningsvaluta: Svenska kronor (SEK)

Alla belopp redovisas, om inget annat anges, i kronor (kr)

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Stiftelsens ändamål är att bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet inom i huvudsak före detta Skaraborgs län. Stiftelsen samverkar med företrädare för den statliga kulturminnesvården, förvaltar museets samlingar, byggnader, markområden och övriga tillgångar, samt är huvudman för landsantikvarien.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret och efter dess utgång

I Fornbyn renoverades två större tak under året, dels Karlebyladugårdens vasstak och dels lanthandelns tak. Två nya basutställningar producerades under våren. I museibyggnaden i Skara lyftes berättelsen om Kata och Kättil fram i en basutställning som gestaltar och exponerar de vikingatida fynden från utgrävningarna i Varnhem. I Varnhem stod den nya överbyggnaden som ska skydda den vikingatida kyrkogrundens klar. Byggnaden, som fick namnet Kata Gård, invigdes i maj och även den rymmer en permanent utställning som berättar om människorna under 1000-talet. Kata Gård blev en publiksuccé. Platsen hade mer än 70 000 besök under perioden maj-november och uppmärksammades stort i medierna. I september sändes en film om utgrävningarna och dess resultat i SVT och i samma månad var överbyggnaden utgångspunkt för kronprinsessparets vandring på pilgrimsleden till Hornborgasjön. I samband med detta besök informerades paret med följeslagare om platsens historia. Under året gjordes satsning på att öppna Kråks herrgård. Köket, som kunde registreras som ett mottagningskök, hyrdes i november och december ut till en lokal restauratör för servering av julbord. Under hösten öppnades herrgården vidare för evenemang som en historisk maskeradbal, föredrag om 1700-talet, spökvandring och blueskonsert. Satsningen på Kråks fortsätter under 2018. I juli 2017 tillträdde en ny museichef.

Översikt över stiftelsens ekonomiska utveckling (tkr)

	2017	2016	2015	2014	2013
Nettoomsättning	25 826	25 311	22 343	12 943	1 166
Varav erhållna bidrag	19 540	19 003	17 422	10 233	920
Resultat efter finansiella poster	616	1 334	1 485	775	-244
Balansomslutning	17 762	18 300	16 717	17 323	6 255
Soliditet (%)	24	20	14	5	NEG

Förändring av eget kapital

	Stiftelse- kapital	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	3 000	2 336 628	1 333 936
Disposition av föregående års resultat		1 333 936	-1 333 936
Årets resultat			615 746
Belopp vid årets utgång	3 000	3 670 564	615 746

Stiftelsens resultat år 2017 och ställning den 31 december 2017 framgår av efterföljande resultat- och balansräkning.

PA
63

Resultaträkning 2017	Not	2017-01-31- 2017-12-31	2016-01-01- 2016-12-31
Bidrag	1	19 539 963	19 003 038
Övriga intäkter	1	6 285 754	6 308 406
		25 825 717	25 311 444
<i>Rörelsens kostnader</i>			
Handelsvaror	2	-3 036 377	-3 084 950
Övriga externa kostnader	3	-6 460 095	-5 866 061
Personalkostnader	4	-14 990 744	-14 310 644
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-633 417	-625 791
		-25 120 633	-23 887 446
Rörelseresultat		705 084	1 423 998
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		23	263
Räntekostnader och liknande resultatposter		-89 361	-90 325
		-89 338	-90 062
Resultat efter finansiella poster		615 746	1 333 936
Resultat före skatt		615 746	1 333 936
Årets resultat		615 746	1 333 936

SA
EF

Balansräkning	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	5	4 691 053	4 866 349
Byggnadsinventarier	5	2 142 761	2 286 535
Inventarier	6	1 184 192	989 042
		8 018 006	8 141 927
<hr/>			
Summa anläggningstillgångar		8 018 006	8 141 927
Omsättningstillgångar			
Varulager m.m.		154 634	161 106
Färdiga varor och handelsvaror			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		424 013	484 287
Övriga fordringar		20 482	51 317
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		751 741	1 026 085
		1 196 236	1 561 689
<hr/>			
Likvida medel, museets fonder		8 393 472	8 434 946
Summa omsättningstillgångar		9 589 708	9 996 635
<hr/>			
SUMMA TILLGÅNGAR		17 762 348	18 299 668

RK
UP

Balansräkning	Not	2017-12-31	2016-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER	7		
Eget kapital			
Stiftelsekapital		3 000	3 000
Balanserat kapital		3 670 564	2 336 628
Årets resultat		615 746	1 333 936
		4 289 310	3 673 564
Summa eget kapital		4 289 310	3 673 564
Långfristiga skulder			
Fonder	8	2 561 271	3 058 667
Skulder till kreditinstitut	9	4 250 000	4 454 000
Övriga skulder	10	1 183 612	1 183 612
Summa långfristiga skulder		7 994 883	8 696 279
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		204 000	204 000
Leverantörsskulder		592 109	1 304 342
Aktuella skatteskulder		176 103	208 946
Övriga skulder		2 204 976	2 348 453
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		2 300 967	1 864 085
Summa kortfristiga skulder		5 478 155	5 929 825
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		17 762 348	18 299 668

DA
SB

Tilläggsupplysningar

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd, BFNAR 2012:1 "Årsredovisning och koncernredovisning K3". Detta är första gången K3 tillämpas. Jämförelseårets siffror har inte räknats om. Den viktigaste förändringen vid tillämpning av K3 är att stiftelsens fastigheter har delats upp på komponenter och att avskrivningstiderna har förändrats.

Fordringar har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och det belopp varmed de beräknas bli reglerade. Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om annat ej anges.

Intäktsredovisning

Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras stiftelsen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningsprocent tillämpas:

	<u>Nyttjandeperiod</u>
Byggnader, komponenter	10-50 år
Mark	Skrivs ej av
Maskiner, inventarier och installationer	3-10 år

Leasingavtal

Leasingavtal redovisas enligt Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2000:4. Samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal. Det innebär att leasingavgiften kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret har värderats till det lägsta av dess anskaffningsvärde och dess nettoförsäljningsvärde på balansdagen. Med nettoförsäljningsvärde avses varornas beräknade försäljningspris minskat med försäljningskostnader. Den valda värderingsmetoden innebär att inkurans i varulagret har beaktats.

Offentliga bidrag

Bidrag redovisas till verkligt värde när det är rimligt och säkert att bidraget kommer att erhållas och stiftelsen kommer uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget. Bidrag avsedda att täcka investeringar i materiella eller immateriella anläggningstillgångar reducerar tillgångarnas anskaffningsvärden och därmed det avskrivningsbara beloppet.

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet (%)

Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

DK
GF

Noter

Not 1 Bidrag och övriga intäkter

	2017	2016
Bidrag		
Bidrag från externa	1 035 959	1 741 041
Bidrag från egna fonder	500 000	
Erhållna bidrag regionen	14 222 004	13 995 997
Erhållna kommunala bidrag	3 782 000	3 266 000
	19 539 963	19 003 038
Övriga intäkter, bidrag		
Försäljning	798 870	893 493
Projektintäkter	4 135 332	4 164 951
Hysesintäkter	95 660	65 271
Försäkringsersättning, övrigt	2 450	36 675
Erhållna bidrag personal	1 253 443	1 148 016
	6 285 754	6 308 406

Not 2 Handelsvaror

	2017	2016
Inköp material och varor	193 672	286 027
Inköp kafé	81 056	96 751
Inköp material och tjänster projekt	2 286 935	1 951 305
Inköp material och tjänster utställningen	473 736	749 648
Inköp material övrig verksamhet	978	1 218
	3 036 377	3 084 950

Not 3 Leasingavtal

Årets leasingkostnader avseende leasingavtal uppgår till 39 696 (39 589) kronor

Not 4 Anställda och personalkostnader

	2017	2016
Medeltalet anställda		
Kvinnor	18	18
Män	11	12
	29	30

**Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader
inklusive pensionskostnader**

Löner och andra ersättningar	10 280 582	10 110 504
Sociala kostnader och pensionskostnader (varav pensionskostnader)	4 447 218 939 298	3 851 063 533 491
Totala löner, andra ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	14 727 800	13 961 567

Not 5 Byggnader och mark, byggnadsinventarier

	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärden	8 390 152	8 199 652
Inköp	0	190 500
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	8 390 152	8 390 152
Ingående avskrivningar	-1 237 267	-949 119
Årets avskrivningar	-319 071	-288 148
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 556 338	-1 237 267
Utgående redovisat värde	6 833 814	7 152 885

BA
FF

Not 6 Inventarier

	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 743 258	1 530 616
Inköp	509 497	212 642
Försäljningar/utrangeringar	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 252 755	1 743 258
Ingående avskrivningar	-754 216	-416 573
Försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar	-314 347	-337 643
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 068 563	-754 216
Utgående redovisat värde	1 184 192	989 042

Not 7 Förändring av eget kapital

	Stiftelse- kapital	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	3 000	2 336 628	1 333 936
Disposition av föregående års resultat		1 333 936	-1 333 936
Årets resultat			615 746
Belopp vid årets utgång	3 000	3 670 564	615 746

Villkorat kapitaltillskott uppgår till 2 100 tkr (f. år 2 100 tkr)

DA
6/3

Not 8 Fonder

	2017-12-31	2016-12-31
Kartfonden - disponibla medel	89 224	89 149
Arnbrink, vård av kulturmärken - disponibla medel	138 535	138 417
Astrid Ahlms fond - disponibla medel	131 227	131 116
Heljesgården - disponibla medel	12 096	12 085
Allmänna arvsfonden - disponibla medel	15 739	15 725
Övriga fonderade medel för bestående ändamål - disponibla medel	79 645	79 578
Företagsfonden (LA-medel) - disponibla medel	30 025	29 638
Donationsfonderna - disponibla medel	1 035 139	1 533 458
Kartfonden - bundna medel	140 451	140 332
Förlagsfonden - bundna medel	425 000	425 000
Donationsfond - bundna medel	464 190	464 170
	2 561 271	3 058 667

Not 9 Skulder till kreditinstitut

	2017-12-31	2016-12-31
Förfaller senare än 1 år och tidigare än 5 år efter balansdagen		
Skulder till kreditinstitut	1 020 000	816 000
	1 020 000	816 000
Förfaller senare än 5 år efter balansdagen		
Skulder till kreditinstitut	3 434 000	3 638 000
	3 434 000	3 638 000

Not 10 Skulder till kreditinstitut

Någon fastlagd amorteringsplan för denna skuld föreligger ej i dagsläget.

Underskrifter

Skara den 26 februari 2018

Roland Andersson, ordförande

Carina Ahlström

Vivi-Ann Nilsson

Sune Johansson

Ingrid Adomeit Jarlsson

Ragnar Sigsjö

Eva Eriksson

Anna Maria Claesson

Gerhard Anvik

Vår revisionsberättelse har lämnats den 26 februari 2018

Klas Björnsson
Auktoriserad revisor

Marianne Lönnerblad
Förtroendevald revisor

Staffan Albinsson
Förtroendevald revisor

Staffan Setterberg
Förtroendevald revisor

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Västergötlands museum, org.nr 868400-3190

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Västergötlands museum för år 2017.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige.

Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt De förtroendevalda revisorernas ansvar. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av verksamhetsberättelsen.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

SE HF
YA MK

Den auktoriserade revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Västergötlands museum för år 2017.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsred i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Den auktoriserade revisorns ansvar* respektive *De förtroendevalda revisorernas ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorsred i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Skara den 26 februari 2017

Marianne Lönnerblad
Förtroendevald revisor

Staffan Albinsson
Förtroendevald revisor

Staffan Setterberg
Förtroendevald revisor

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Klas Björnsson
Auktoriserad revisor